

საქართველო ბელოვნიკა

ISSN 0132-1307

გეოგრაფიკა

2

80
984/3

საერთაშორისო სსრ კულტურის სამინისტროს
თავმჯდომარე ქარნალი

1984

საქართველოს ტერიტორიის რაიონული დაყოფის რუკა

საქართველოს ტერიტორიის რაიონული დაყოფის რუკა

საქართველოს ტერიტორიის რაიონული დაყოფის რუკა

ტადეუშ რუჟევიჩი და

მისი პიესა*

ტადეუშ რუჟევიჩი, გამოჩენილი პოლონელი პოეტი, პროზაიკოსი და დრამატურგი, დაიბადა 1921 წელს შუა პოლონეთის პატარა ქალაქში.

იგი იმ თაობას ეკუთვნის, რომელსაც მძიმე ხვედრი არგუნა მეორე მსოფლიო ომმა და ოკუპაციამ.

ტ. რუჟევიჩი გერმანულ ოკუპანტებს იარაღით ხელში ებრძოდა. რუჟევიჩმა ომის საშინელება — „სიკვდილით დასნებოვნება“ — თავად განიცადა და მერე მხატვრულად ასახა პოეზიაში, პროზაში და დრამატურგიაში.

რუჟევიჩისათვის მთავარი მაინც პოეზიაა. მისი ლიტერატურული დებიუტი შედგა 1957 წელს, როცა მან გამოსცა პოეტური კრებული: „მოუსვენრობა“, შემდეგ, „წითელი ხელთაშმანი“, „ხუთი პოემა“, „ვერცხლის თაველი“, „სახე“, „ანონიმის ხმა“, „მწვანე ვარდი“, პოემა „გულწრფელი“. 1957 წელს დატარდა ლირიკული ლექსების კრებული, რომელიც მისი დრამატურგიული შემოქმედების წინამორბედი იყო. უპირველეს ყოვლისა, ეს ეხება „კარტოთეკას“, რომლის იდეაც 1957 წელს ჩაისახა. პიესა, უდავოდ, როგორც თავად რუჟევიჩი აღნიშნავს, თანამედროვე პიესათა რიგს განეკუთვნება. თუმცა მწერალს წერის დროს არ უფიქრია მისი გასცენიურება, მაგრამ „კარტოთეკა“ უმაღლეს სივრცეზე მოხვდა. 1960 წელს შედგა მისი პრემიერა ვარშავის დრამატულ თეატრში. შემდეგ წელს კი წიგნად გამოვიდა. „კარტოთეკა“ დადგეს იტალიელმა სტუდენტებმა გენუაში. ხოლო პოლონეთში იგი ყველა თეატრის სცენაზე დაიდგა. „კარტოთეკა“ რამდენიმე ქვეყანაში ითარგმნა და დაიდგა. მასში მონაწილეობდნენ გამოჩენილი მსახიობები: ლომონიკო, პოლუბკი და სემინინი. დგამდნენ დიდი რეჟისორები (კონრად სკინარსკი), ხოლო რამდენიმე წლის შემდეგ კომპოტოვ კესლოვსკიმ პიესის სატელევიზიო დადგმა განახორციელა.

„კარტოთეკაში“ ომისშემდგომი პერიოდის დრამატურგიაში დიდი გარდატეხა შეიტანა.

პიესის ავტორმა „კარტოთეკის“ მთავარ გმირს უპირაოდ „მამი“ უწოდა. ამ პიროვნებას არა აქვს

სახელი, უფრო სწორად, მრავალი სახელი გააჩნია იგი ანონიმია. „კაცი გაურკვეველი ასაკის, პროფესიისა და შეხედულებებისა“, — როგორც თავად რუჟევიჩი წერს. გმირის ანონიმობა იმას გულისხმობს, რომ მის ნაცვლად შეიძლება იყოს ყოველი ადამიანი. ზოგისთვის ბავშვია, ზოგისთვის — ყმაწვილი და ზოგისთვის მოწიფული ადამიანი. აშკარად არის ნათქვამი მხოლოდ ის, რომ ეს გმირი რუჟევიჩის თაობის წარმომადგენელია, თაობისა, რომლის ბევრი წარმომადგენელი ომმა და ოკუპაციამ შეიწირა. გმირის ცხოვრება იგივე ომისდროინდელი თაობის ცხოვრებაა, რომელიც ტრაგიკულა და ყოველდღიურ ბანალობას, ამბოღებულსა და კომიზმს მოიცავს. გმირის თვალწინ მთელი ცხოვრება ჩაივლის, როგორც წარსული, ისე დღევანდელია. არგვლივ ცხოვრება ჩქვეს, ოთახში ქუჩა გადის, გმირი ლოგინზე წევს, არა იმიტომ, რომ ზარმაცია, არამედ „უძლერობის სენით“ არის შეპყრობილი. თუმცა გმირმა იცის, რომ „სულის უმოქმედობა“ სიკვდილის ტოლფასია, ადამიანურობის დაკარგვაა. ავტორი ამ პიესაში გვიჩვენებს დრამატულად გმირის ტრადიციული გაგების უარყოფას, დაშლას. აგრეთვე ტრადიციული ღინამიურობის უარყოფას. პიესაში მოქმედებ: არ მიღის კრამე დასასრულამდე, დასვენამდე. პიესა მონტაჟია ცრუ სცენებისა — კადრებისა. დრამის ასეთმა კომპოზიციამ მოგვცა საშუალება თვალნათლივ გვეჩახა გმირის ცხოვრების საუფრადულო მომენტები. გავვხსნა გასაქვის საგნად. დრამის ღია კომპოზიკა, დასაწყისისა და დასასრულის გარეშე, მორალური დასკვნის გარეშე, დამახასიათებელია ცხოვრებისათვის, ცხოვრებისეულია. დრამის ფორმა მოწმობს სურვილს, გამოხატოს ტრაგიკული ბედი თანამედროვე ადამიანისა.

ტ. რუჟევიჩმა „კარტოთეკის“ პრემიერის 15 წლის შემდეგ ასე განაცხადა: „კარტოთეკის“ მრავალმა დადგმამ, ახალი დრამატურგიის ჩასახვას დაუდო სათავე, რომელიც იყო არა კამრიზი, გრინისი, არამედ გააზრებული ოპოზიკა „სტატუტო“ დრამატურგიისა და თეატრის მიმართ, მხოლოდ უფუფრადულო კრიტიკის დახტუვებს თვალს ფაქტის წინაშე, რომ ის თვალნათლივ „დისტრუქტია“ რეალობისა, იყო საარისკო შრომა დრამატურგიაში. ახლა 1975 წელს, აშ.

* დაწერილია სპეკიოლორად ჩვენი კუინალითაიისის (რედ.).

კარად ჩანს, რომ „დისტრუქცია“ იყო ერთი იმ გზის მონაკვეთი, რომელზეც გაველი 1945 წელს. ახალგაზრდობაც ნებაყოფლობით მხარში ამომიდგა ამ გზაზე და მთელი მეთხუთხედი საუკუნე თანამგზავრობა: გამიწვია. ეს კი იმას მოწმობს, რომ ეს გზა სიცოცხლისუნარიანია. მაქვს უტყხა და საკუთარი კონსტრუქციები. „ვეძებ ახლებს“.

„ქართუთქას“ მოყვა ნაწარმოებები, რომელთაც საკუთარი რეალიზაციის ბიოგრაფია აქვთ. ესენია „მოხუცი ქალი“, „თეთრი კორწინება“, რომელიც დაიდგა ბუენოს-აირესიდან მოყოლებული ათენამდე, — პოლონეთში კი დადგამათ რაოდენობამ რეკორდი დაამყარა. იგი 500-ჯერ და 600-ჯერ დაიდგა. ეს არის რეაქცია 70-იანი წლების მოზღვაებული პორნოგრაფიის წინააღმდეგ. დიდი ეგზისტენციალური პრობლემატია აკავშირებს ერთმანეთთან პიესებს: „სახლიდან გავიდა“ და „ოთხფეხზე“. პიესამ „ბუნებრივი ზრდა“ (დაწერილია 3 წლით ადრე, ვიდრე ბეკეტის „სიციარიელი“) მიიტაცა ყურადღება კრიტიკოსებისა. აღინიშნა ის კავშირი, რომელიც აღმოჩნდა ბეკეტისა და რუფევიჩის თეატრებს შორის.

რუფევიჩი რამდენიმე მცირე პიესა-სკეტჩის ავტორიკაა („ორუელი“, „უთანხმოების ღრამი“ და სხვ.), რომლებიც განმსაზღვრელია იმისა, თუ როგორ ვითარდებოდა რუფევიჩი, როგორც მხატვარი.

რუფევიჩის პროზაც დრამატურგიული მნიშვნელობისაა, ბევრი მათგანი გადაკეთებულია ფილმის სცენარებად: „ჩამოცეცილი ფოთლები“ (რეჟისორი სტანისლავ რუფევიჩი, პოეტის ძმა). გასცენარებულია „ჩემი ქალიშვილი“, რომელიც კრაკოვის ძველ თეატრში დაიდგა, „სიკვდილი ძველ დეკორაციებში“ (დაიდგა ვროცლავში).

ამ მოკლე ესკიზში ძნელია ყველაფერი თქვა და ილაპარაკო რუფევიჩის შემოქმედების შესახებ. მის ნაწარმოებთა ჩამოთვლაც კი შორს წაგვიყვანდა. ყველა დიდად არის დაინტერესებული რუფევიჩის შემოქმედებით. მისი საუკეთესო ნაწარმოებები თარგმნილია მსოფლიოს 30 ენაზე. მარტო უკანასკნელ წლებში რუფევიჩის ლექსების კრებული გამოჩნდა ინგლისში, დანიაში და პოლანდიაში, პიესები — საბერძნეთში, დასავლეთ გერმანიაში, ჩეხოსლოვაკიაში, იაპონიაში, გდრ-ში. მასზე წერენ სადოქტორო დისერტაციებს ამერიკის შეერთებული შტატების კოლეჯებში, მშობლიურ ვროცლავში. რუფევიჩი კორესპონდენციებს იღებს მსოფლიოს გამოჩენილი მწერლებისგან და პოეტებისგან. მას იწვევენ სიმპოზიუმებსა და ფესტივალებზე, მისი პიესების პრემიერებზე. რუფევიჩის წიგნები უმაღლე კრება მელაზიის ვიტრინებშია.

ყოველგვარი ლიტერატურული მოდისაგან თავისუფალი, მხატვრულ სალონებსა და დიდაქალაქის ხმაურის მომორბეული რუფევიჩი მოღვაწეობს ვროცლავში — პოლონეთის სამხრეთ-დასავლეთის ქალაქში. მისი სახელი ცნობილია ევროპასა და მის ფარგლებს გარეთ. მრავალი დიდი ლიტერატურული ჯილდოების კავალერი (უკანასკნელად მიიღო ავსტრიის ჯილდო, რომელსაც ყოველწლიურად აძლევს ევროპის ცნობილ მწერლებს) — დიდი პოლონელი პოეტი თავმდაბალი მოქალაქეა ქალაქ ვროცლავისა.

მარიამ დავითიძე

(ვროცლავის „ტეატრ პოლსკის“ სალიტერატურო ნაწილის გამგე)

ტადეუზ რუფევიჩი

№ 2
1983
საზოგადოებრივი
ხელოვნება

კარტოთეკა

მიქამედი პირების სიას არ გაძლევთ. პიესაში მოქმედების პერიოდი, „გმირის“ გარეგნობა და მისი პრობლემა არაკონკრეტულია. ჩვენი „გმირი“ ხშირად მეორე პლანზე გადადის, მას ცვლიან სხვები, რომლებიც აგრეთვე მთავარი „გმირები“ არიან. უმრავლესობა ამ პიესაში მონაწილე პირებისა, დიდ როლს არ ასრულებენ. ხოლო ისინი, ვისაც შეუძლიათ მთავარ როლში გამოსვლა, სიტუვასაც არ ამბობენ, ან მოკლებულნი არიან ამის საშუალებას. მოქმედების ადგილი უცვლელია, დეკორაცია უცვ-

ლელი; მთელი სპექტაკლის განმავლობაში ისიც საკმარისი იქნება თუ სკამს გადავაადგილებთ.

დრო?

პიესა რეალისტური და თანამედროვეა. სკამი, ავეჯი და საერთოდ, ყველა საგანი ნამდვილია. მათი ზომა, ნორმალურთან შედარებით, ოდნავ დიდია, ჩვეულებრივი, საშუალო ზომის ოთახი.

მაგიდა, თაროებზე წიგნებია, ორი სკამი, პირსაბანი და სხვ. მაღალფეხებიანი ნაწილი, ოთახს ფანჯრები არა აქვს, ერთმანეთის პირისპირ მოჩანს ორი კა-

რ. ისინი ნიდაგ ღიაა. ოთახი განთავსებულია „დღის სინათლით“, რომელიც მუდმივად უცვლელია. სინათლე არ ქრება მაშინაც კი, როცა სპექტაკლი მთავრდება.

ფარდა არ ეშვება, თითქოსდა მოქმედება ეს-ეს არის შეწყდა: ერთი საათით, ერთი წლით... საუბრადღებოა კიდევ ერთი რამ: მსახიობებს აციათ ყოველდღიური, ჩვეულებრივი სამოსი. არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება ეფექტური, კრელა-კრულატანაცემი და სხვა აქსესუარი. მხატვრულ გაფორმებას მნიშვნელობა არა აქვს. რაც შეიძლება ცოტა პარადულა და ეფექტურობა.

ღია კარებებში მიმოდინა აღამიანები: ზოგი ჩქარი ნაბიჯით, ზოგი — ტატიო. ზანაზან ისმის ნაწყვეტ-ნაწყვეტ საუბარს, ფრაზებს, ჩერდებიან და გაზეთს კითხულობენ: ისეთი შთაბეჭდილება იქმნება, თითქოსაც ყოველივე ეს გმირის ოთახში ხდება, თითქოს ოთახი და ქუჩა ერთია. ზოგი გამვლელთაგანი უსმენს გმირის ოთახში საუბარს, ზოგი საუბარშიც კი ერევა — სიტყვას ჩართავს და განაგრძობს გზას.

მოქმედება თავიდან ბოლომდე შეუწყვეტლად მიმდინარეობს.

გ მ ი რ ი. (წევს. თავქვეშ ხელები ამოუდევს. იღებს ხელს და თვალთან მიიტანს) **ეს ჩემი ხელია. მოძრაობს. ჩემი ხელი.** (თითებს ამოძრავებს) **ჩემი თითები ძალიან დამჩერება. ყველაფერს აკეთებს, რასაც კი გაიფიქრებ.**

(კედლისაკენ გადაბრუნდება. შესაძლებელია იძინებს კიდეც).

(შემოდინა გმირის მშობლები შეწყუბებული სახით. მამა საათს დასცქერის).

დედა. ხელებს საზნის ქვეშ ნუ მალავ, ეს ცუდი საქციელია და ჩანართულობისათვის მავნებელი.

მამა. აბა რა გამოვა ამ ძილისგულდასაგან. ადექი, ბიჭო, ნუ კოტრიალობ!

დედა. უკვე ორმოცი წლის კაცია და ოპერეტის აღმშენებლად მხოლოდ.

მამა. გარწმუნებ, საზნის ქვეშ ცუდად ერთობა.

დედა. სისულელაა, ვიღაც უწევს გვერდით. მგონი ქალია.

მამა. გაგიფიქრე შეიძლება წლის ბაღი... გუშინ ერთი ზღოტი ამწანა...

მოკვდავ! მანამდე კი საშაქრ დამიყარედა.

დედა. კარგი ერთი ბიჭს კოლეგია აქვს, მოხსენება და თანამოხსენება.

მამა. ერთი ზღოტი მომპარა. ეთქვა: „მამიკო,

გთხოვ, ერთი ზღოტი მომეცი, რამეს ვიყიდო...“ მივცემდი... ახლა კი უნდა დაიხაჯოს!

დედა. ჩუმად, სძინავს.

მამა. ვის გამოუმგვანა?

შემოდის მოხეტია ქორო. სამი არიან: საკმაოდ დაქმუნული და გაცეცილი კოსტუმები აცვიათ. ერთ მათგანს შლია ახურავს. სხდებიან კედელთან გასაშლელ სკამებზე, რომლებიც თვითონ მოიტანეს. მოხეტიაეები დუნდ მოძრაობენ, სამაგიეროდ, დეკლამირება მკვეთრია და მჟღერადი. ქორო ტექსტს ახალ-გაზრდული ხმით წარმოსთქვამს, ყოველგვარი ზედმეტი მიმიკის გარეშე. ქორო იყენებს პაუზებს, ერევა პიესის მსვლელობაში, იძლევა გაფრთხილებებს და ამხნეებს გმირს.

ქორო. ის ვინც ურმობაში მიდრას უველა თავებს წარკვეთავს.

სიკაბუეში კენტარის ჩიშს გადააშენებს.

ის გამოხატავს ჯოჯოხეთსაც სასოწარკვეთს,

დუნის გვირგვინით ამაყ შეუბლსაც ის დაიშვენებს.

მამა. (საწოლზე დაიხრება. გმირს ურში მოქაჩავს). თავს ნუ იმძინარებ! ადექი, როცა მამა გელაპარაკება.

გ მ ი რ ი. სდექ! სდექ! ვინ მოდის? სდექ! გესვრი!

დედა. ბოდავს. ოჰ... ეს საშინელი ომი.

მამა. მინდა გელაპარაკო, მათხოვარო.

გ მ ი რ ი. (წამოჭდება) გისმენ.

მამა. შაქარი რატომ მოიპარე?

გ მ ი რ ი. ვლადკმა მოიპარა.

მამა. სტუდი! მართალი თქვი.

გ მ ი რ ი. შეეცდი, მამიკო! ეშმაკმა მაცლუნა.

მამა. რომ გეთქვა: „მამიკო, მომეცი შაქარი...“

გ მ ი რ ი. ცხვირში თითს იკიტინებდი, მამიკო, დაგინახე...

მამა. მახინჯო, რა გამოვა შენგან? ღმერთია მოწყა...

დედა. მამას რას უბედავ... ველარ გცნობ, შვილო.

(ქალის ხმა საბნდან)

ხმა. პან დირექტორო, თათბირის დროა.

გ მ ი რ ი. ოცდაათი წლის შემდეგ შევიცანი ჩემი დანაშაულის მთელი სიმძიმე. დედიკო, მამიკო! დაიბ, მე შევკამე ძეუფი პარასკევს, 1926 წლის 15 აპრილს. ჩემი საქციელისა მრცხვნია. ძეუფის მოპარვა მე, იაშამ და პავლიკმა მოვიფიქრეთ. ჩემი უმსგავსო საქციელის გამართლება შეუძლებელია. სიხარბის გამო შევანსლდე. მშვიერ-მწყურვალად არ ვიყა-

ვა, შენი წყალობით, მამიკო. ბავშვობაში არაფერი მაკლდა. ხშირად კამლევი ფულს ტაბილეტისათვის მიუხედავად ამისა, მაისც შევცოდე.

დედა. მაგრამ მამა შაქარზე გელაპარაკება და არა ძებნევ.

გმირი. დედიკო, ნუ მიცავ, ხელი აიღე ჩემზე, შაქარიც შევქამე და ძებნევ. მახსოვს, დაახლოებით ექვსის თხუთმეტ წუთზე დავიწყეთ ძებნის ჭამა. მე ყველაზე დიდი ნაჭერი შევქამე. ჩვენი საუვარელი ბებია, ჩემი მაჩინაციების გამო გარდაიცვალა...

დედა. ბებია ხომ ბუნებრივი სიკვდილით...

გმირი. საწყალი მშობლები! მშობელნი ურჩხულისა, ათი წელი სტრახინის ვუყრიდი ნამცხვარში. კარგად მახსოვს ასათთან დაკავშირებული ხრიკებიც. გული მერევა, როცა გამახსენდება, რომ მამის მოკვლაც მინდოდა.

მამა. ყოჩაღ, შვილო.

გმირი. ხუთი წლისა ვიყავი, როცა ეს ახრი მომივიდა თავში. კარგად მახსოვს ის ხუთი სანთელი, ტორტზე რომ ენთო...

(ისმის ქალის ხმა საბნიდან)

ხმა. (მოუთმენლად) პან დირექტორო, უკვე დროა.

გმირი. იმის აღიარებაც მინდოდა...

ხმა. დროა...

გმირი. ძვირფასებო, კონფერენცია იწყება. გულისმით?

(მშობლები გადიან).

ხმა. კონფერენცია ორ საათში დაიწყება, მაგრამ მომზადება საჭირო, ახლაც მოვაშაღებ ყველაფერს.

ქორო. აბა, პატა, ორი კატა.

შავზე შავი, თვალნახატა.

ჩან ართობენ ამ ბავშვს ტკბილად.

ხანაც უკმაღ სხედან წყვილად.

(გმირი ბინებს, მას ზარბაზნის ხმა გამოადიქებს. დეტონაცია ისეთი ძლიერი უნდა იყოს, რომ მათუ-რეგული შეძრწუნდეს).

გმირი. ილიოტები! ისევ ოშია?

ხმა. არა, პან დირექტორო. მონაცეს პერცოგის მეუღლემ რვა ტუფი შეა. ამის გამო მთელ ქვეყანაში შოკოლადის დამზადების აბტეხეს და სხვა მისთანანი, ტადრის მწვერულებიდან ბალტიის ზღვა-მდე.

გმირი. ჩვენ რა უნაში ვართ? პერცოგის მეუღლე მონაკოში ცხოვრობს!

ხმა. მაგას რა მნიშვნელობა აქვს. ჩვენი ისი ახალგაზრდა აქტივისტი წაიყვანეს ამ დღესასწაულში მონაწილეობის მისაღებად. კონგოში გაემგზავრნენ სა-

ბავშვო თვითმგორავებით, სხვები კი ქორწინებ-დე უმანკოების უიცს დებენ.

გმირი. (ქერს შესცქერის) ჩერჩილსა და ილიოტები. ყუყურები, პავიანები, ცინგლიანები. ქურდ-ბაცკები. მატყუარები, პედერასტები, ასტრონავტები, ონანისტები, სპორტსმენები. ფელეტონისტები, მორალისტები, კრიტიკოსები, პოლიგამები.

(პაუზა).

გმირი (სიგარეტს უკიდებს, ქერს შესცქერის) ვწევარ, ვწევარ! მთავრობის ხელმძღვანელებმა და შტაბის უფროსმა ნება მომცეს ვიწვე და ქერს ვუცქირო, ქერი ლამაზი, სუფთა, თეთრია. ძვირფასი, საუვარელი ადამიანები ხარო, ხელმძღვანელებო. შემიძლია ერთი კვირა დავისვენო.

(თიხაში შემოდის ოლგა, შუახნის ქალი, დგება საწოლის ფეხებთან, იხდის საწოლმარს. საწოლმარსა და ხელჩანის საწოლზე აღადგებს).

ოლგა. შემთხვევით აქეთ მივდიოდი, გავიგონე, რომ დამიძახებ.

გმირი. დავიძახებ?

ოლგა. მას შემდეგ 15 წელმა განვლო, სახლიდან რომ წახვედი. ცოცხალი იყავი თუ მკვდარი, არ ვიცოდი.

გმირი. მართალია.

ოლგა. მისამართი არ დამიტოვე.

გმირი. არ მქონდა.

ოლგა. მითხარი, სიგარეტის საუილად წავალო.

გმირი. ვიყიდვ.

ოლგა. თუთუმეტი წელი არ მინახიხარ! როგორ ხარ? მომიუვი შენი ამბავი.

გმირი. ანგდოტს მოგიუყვები.

ოლგა. ანგდოტი! რა დროს ანგდოტია, ანგდოტს მომიუყვება... თუთუმეტი წლის შემდეგ ანგდოტი უნდა მიიხარ?

გმირი. ჩაი მინდა დაფილო.

ოლგა. რა დროს ჩაი! მეგონა შენი ცხოვრების ყველა წერტილმას მომიყვებოდი, იმედი გამიცრუებ, პენრიც.

გმირი. ვიქტორი მქვია.

ოლგა. ვიქტორ, იმედი გამიცრუებ, გამიყვარა და მატყუარა ხარ!

გმირი. (სისიქარბეს) აღარ მინდა ღაპარაკი.

ქორო. (უცხლო თვისთვის) ღაპარაკი არ უნდა... მაგრამ ის ხომ მთავარი გმირია. მამ, ვინ უნდა ილაპარაკოს?

ოლგა. (ქოროს ფეხს დაიბრახუნებს) ჩუმად... ხმა არ გავიგო, თორემ... ხმა, კრინტი!

გმირი. ამ პირობებში არაფრის გაკეთება არ შემიძლია.

ოლგა. მერდზე მეფერებოდი, გველივით მეტვე-

ოდი, ტბილი სიტყვით მაცდუნებდი.

გ მ ი რ ი. ტბილი სიტყვით?

ო ლ გ ა. მიპრდებოდი. ხანლი გვეჩვენაო, მაგრამ ბალი, ორი შვილი... ბიჭი და გოგო, ქვეყანა იცეცოდა, შენ კი... მატუქებდი! ცხოვრება ამირიო...

გ მ ი რ ი. ქვეყანა არ დაქცეულა, გადაღჩნით, არ გე-
სისი, ოლგა, ბედნიერი ვარ, რომ შემოძლია ვიწვე-
შემძლია ვიწვე, შემძლია ფრხილების მოქნა,
მუსიკის მოსმენა, ხელმძღვანელობამ მთელი კვირა
დღე მართა. თუ გინდა, შენც დაწვი, ვილაპარაკოთ.
ო ლ გ ა. ოპერეტაზე შეჩქარება. ბილეთი აღებუ-
ლი მაქვს... არასოდეს გააპტიებ ამას.

(გაღის).

გ მ ი რ ი. გაზეთი დამიტოვე, მეგონა, ყველანი და-
ვიხიციბოდით; ხოდა, მეც გიყვებოდი ბავშვებზე,
ყვავილებზე, ცხოველებზე, გაიგე?

(გაშლის გაზეთს, ათვლივრებს, კითხულობს ხმა-
შლილად).

— ბოთლები, ვიდრე ლუდს ჩაასხამდეთ, კარგად
უნდა გარეცხოთ. ჩამომსხმელები ხშირად თავს არ
იწუხებენ ამისათვის. შედეგი კი ასეთია, სავსე ბოთ-
ლებში ათასი რამაა. არის ხოლმე შემთხვევა, როცა
ბოთლებში ბუზები ტოვებდნენ. საცალო ვაჭრობის
მუშაკების ამ თითქმის ბარბაროსულ საცდელს ჩვენ
ერთხელ უკვე შევეხეთ წინა ნომერში, როცა ლუდის
შესახებ გვქონდა საუბარი. ლუდის გამყიდველებს დი-
დი შესაძლებლობა ეძლევათ მოტყუებისა. მაგალი-
თად, ას ლიტრიანი ლუდის კასრი როგორ შეიძლება
გაღვაჭიკოთ 120-ლიტრიანად?

ქ ო რ ო. ადვილი საქმეა.

გ მ ი რ ი. კათხაში ლუდი იხე უნდა ჩავასხათ, რომ
აქაფდეს. ამ გზით მომხმარებელი სავსე კათხის ნაც-
ვლად იღებს ერთ მესამედს (გმირის ხმა თანდათან
ძლიერდება და პათეტური ხდება), რა თქმა უნდა,
კათხაში ჭაფისათვის ადგილი უნდა იყოს, მაგრამ
საქმე იმაშია, რომ კათხაში ლუდის რაოდენობა უნ-
და შესაძლებლად ნორმას. ამისათვის კი საჭიროა,
ქო-ისა და კათხისაკი დანაყოფები ჰქონდეს,
ე. ი. ხაზები, რომლებიც გვიჩვენებს, თუ რამდენი
კუბიკური სანტიმეტრია ჩასხმული ჭურჭელში, 250
თუ 500 კუბური სანტიმეტრი. სამწუხაროდ, არც
ლუდის კათხებს რეცხავენ ისე, როგორც საჭიროა.
კათხის შიდა უდიდესი ნაწილი დაფარულია ქო-
ნით, ეს კი უპირველესი მტერია ძვირფასი სასმე-
ლისა. ლუდით მოვაჭრე ორგანიზაციებში ხდება
აღმაშფოთებელი ფაქტები უპასუხისმგებლობისა. ამას
ბოლო უნდა მოეღოს. უნდა დისახოს...

(ქორო იყოფა ხმების მიხედვით).

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. (ყურზე ხელს მიიღებს)
რას ლაპარაკობს?

2-ე მ ო ხ უ ც ი. ლუდის შესახებ!

3-ე მ ო ხ უ ც ი. რას გულისხმობს ლუდში? სი-
არ არის რაიმე ქარაგმა მთავრობის მისწრაფებში
გაანისა თუ არა ქვეტექსტი. სიმბოლო, ალერგია,
ჩვენი გმირი ქომაგია?

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. ლუდის შესახებ ლაპარაკობს!

2-ე მ ო ხ უ ც ი. „ლუდში“ ხომ არ იმალება რა-
მე.

3-ე მ ო ხ უ ც ი. ლუდში ბუზებიაო.

2-ე მ ო ხ უ ც ი. ბუზები? რაღაც მაინც ყოფილა.

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. სისულელეა! მისთვის ლუდი
ლუდია, ბუზი — ბუზი, მეტი არაფერი.

3-ე მ ო ხ უ ც ი. ღმერთო ჩემო, ეს ხომ გმირი
არ არის, მასხარაა და მეტი არაფერი, სადღა არი-
ან ძველი რჩინდები, ორფეონები, გმირები, წინასწარ-
მეტყველნი. ლუდში ბუზებიაო. ლუდში, რას ჰგავს
ეს?

2-ე მ ო ხ უ ც ი. (ირონიულად) ეს თეატრია, ჩვე-
ნი დიადი დროის დონეზე.

3-ე მ ო ხ უ ც ი. დრო თითქმის დიდებულია. ადამი-
ანიები კი...

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. როგორც ყოველთვის, როგორც
ყოველთვის.

3-ე მ ო ხ უ ც ი. ლუდში ბუზები ტოვებდნენ? ამა-
ში არის რაღაც.

(ქორო შეწყობილად თავს აქნებს. მკვდარი სიჩუ-
მეა. ამ სიჩუმეში გაისმის ჩიტის გალობა. იადო-
ნია. ერთი წუთის შემდეგ ოთახში შემოდის გრძელ-
თუფაში მოხუცი, ძველი შლიაა ახერავს).

გ მ ი რ ი. ბიძაჩემო!

ბ ი ძ ა. პილიგრიმად ვიყავი მონასტერში... გზად
შემოვიარე: „შეაბჯა ჭოჩხეთში, გზაც იქით მქო-
ნდა“. შენსკენ რა ისმის, სტას?

გ მ ი რ ი. არაფერი, არაფერი, ბიძაჩემო, რა ხანაა
განვლო. ოცდახუთი წელია ერთმანეთი არ გვინახავს.
(გმირი საწოლზე წამოკდება, წინდება იცეცას) —
აღბათ ბიძას ფეხები სტეკვა, ასი კილომეტრი მაინც
იქნება... დაქვე, ბიძაჩემო. რა კარგია, რომ მინა-
ხლდე. ეხლავე ფეხებისათვის წყალს მოგიმზადებ.
ჩაისაც, შოღი, წამოწევი, ბიძია, ფეხები დაიბანე
(გმირი საწოლის ქვემოდან პატარა ტაშტს გამოიღებს.
ასხამს წყალს. ყველაფერი ნაშევილია: წყალო და
ტაშტი) აა, ბიძაჩემო... გთხოვ, ახლავე (გმირი
გახიზებულია, ცოცხლად ფაქტეფტობს) — ბიძაჩემო...
ბიძაჩემო, — ბიძაჩემო... ბიძაჩემო, ბიძაჩემო, ბი-
ძაჩემო...

ბ ი ძ ა. კეთილი უმწველია. გამაღობოთ, ბიჭუნა,
გულუბილი დახვედრისათვის.

(ბიძა წინდება და შტოპლეტებს ისდის. ფეხებს ტაშ-
ტში ყოფს).

რა ამბავია შენსკენ. ვლადე?

გ მ ი რ ი. იცით, ბიძა, მინდოდა წერილი მომეწერა, მაგრამ ზოგადად მოთხრა, რომ ავად იყავით. შეგონა, უკვე მოკვლით. (მხარზე ხელს დაადებს) მიხარია, რომ გხედავთ. ვერც კი წარმოვიდგენდი როგორ... თქვენსკენ რა ისმის?

ბ ი ძ ა. ვეწევით ცხოვრების კაპანს. შეგიძლია გიხაროდეს.

გ მ ი რ ი. ნამდვილად ბიძაჩემო! ქუდიც ნამდვილი... (იღებს ქუდს) ულვაშებიც... ფეხებიც ნამდვილი... შარვალიც... გულიც ნამდვილი, გრძნობაც ნამდვილი, აზრებიც ნამდვილი, მთლიანად ნამდვილი, ნაღდი ბიძაჩემო. შტიბლტებიც ზომ ნამდვილი აქვს ბიძას, ლღებიც, სიტყვებიც!

(გმირი ლაპარაკობს მზარდი ალფრთოვანებით და გატაცებით).

ბ ი ძ ა. შენსკენ რა ისმის, ვლადე? ჰელენამ მოთხრა, პარიზში ყოფილხარ.

გ მ ი რ ი. ვიყავი.

ბ ი ძ ა. მოდა, მოთხარი იქაური ამბები. რა ხდება იქ. მომიყვით ერთი პარიზის ამბები. მე მას ვერასოდეს, უკვე ვერასოდეს ვნახავ... ბიცოლასაც აინტერესებს.

გ მ ი რ ი. სიამოვნებით, ბიძა.

ბ ი ძ ა. ვფიქრობ, დრო არ გაგიცდენია.

გ მ ი რ ი. მგონი.

ბ ი ძ ა. ხალხი როგორ ცხოვრობს?

გ მ ი რ ი. როგორ ცხოვრობს? ვინ როგორ (სიგარეტს აწვდის) მოწიფ, ბიძაჩემო, ფრანგულია.

ბ ი ძ ა. ფრანგული თუა, ორს ავიღებ.

გ მ ი რ ი. პარიზში ცოტა ასათი ვიყიდე. ტულუტის საორო, ჭაგრისი, საპარსი, პერანგი, სუნამო, ფეხსაცმელი, ჭიკარტი, ნემსები.

ქ ო რ ო. (აქეთ-იქით იცქირება, თითქმის ყველაფერს ათვალიერებს, იცინის, ერთმანეთს ანეგლოტებს უყუებიან, შესაძლებელია მათი ლაპარაკის ნაწევრებიც ისმოდეს).

ბ ი ძ ა. როგორაა საქმე სახვით ხელოვნებაში, ლიტერატურაში, პოლიტიკაში?

გ მ ი რ ი. ასეც და ისეც. სხვადასხვანაირად ძნელი აღსაქმელია. იცი, ბიძაჩემო, ნქტურალური სიდიდის ნაიპოლენი ვნახე. პაებზე, დედოფლებზე, უკვე ვარდისფერი სანთლისგანაა დამწაფებული. ბერსალათას მიირთმევენ, ღვინოსაც ბერის სვამენ. რა თქმა უნდა, სამზარეულო ფრანგულია.

ბ ი ძ ა. თვალისათვის წყალი დაგიღვეინებია, გიყიდა კიდეც ცოტა რამ.

გ მ ი რ ი. ქალაქი, ბიძაჩემო, ცისფერ ბურუსშია გახვეული. როგორც სპირტი.

ბ ი ძ ა. (წუთიერი პაუსის შემდეგ) მაგრამ...

ვგრძნობ. რაღაცა გაწუხებს. ეი, კაზიმ! კაზიმ! თავი იტანჯავ!

გ მ ი რ ი. იცი, ბიძაჩემო... მიჭირს ლაპარაკობა უკრავდო, ვუკროდი.

ბ ი ძ ა. ტაშს უკრავდიო?

გ მ ი რ ი. დიხა, ვუკრავდი.

ბ ი ძ ა. სხვებიც უკრავდნენ?

გ მ ი რ ი. სხვისი რა შეკითხება, მე კი ტაშს ვუკრავდი.

ბ ი ძ ა. პეტრუს. შენ ჭერ კიდეც ბავშვი ხარ, პიკასოც ტაშს უკრავდა.

გ მ ი რ ი. ბიძაჩემო, ბიძაჩემო...

ბ ი ძ ა. პო, რა გინდა, კაზიმ?

გ მ ი რ ი. ვიცი, რომ ბევრი უკრავდა ტაშს. მაგრამ ეს აღარ ახსოვთ, ახლა სხვადასხვა მარკის ავტომანქანებით არიან გატაცებულნი, საბალმასკარადო კოსტუმებით. მე ისევ მომიღია ბელისგულები და ამ ტაშით სავსეა ჩემი სხეული. ხანდახან ჩემს სხეულში ჩაბუდებული ხმაური ისეთ დიდ ხმას გამოცემს, რომ... ცარიელი ვარ, როგორც ტაძარი ღამის მღუმარებაში. ალლოდისმენტები, ბიძაჩემო, ალლოდისმენტები...

(პაუზა).

ბ ი ძ ა. საერთოდ დოკლამები და უნიათონი ხართ. შეწვრილმანენი. რა! მაქვს საოქმელი? დიდი რამ არის თქვენი ალლოდისმენტები! მახსოვს, მღელვარე დღეებში, ჩვენი მეთაური პამიდვრის კერძში ჩავაგდეთ, მოიცა, რა ერქვა?

გ მ ი რ ი. კერძში?

ბ ი ძ ა. დიდ ქვაბში პამიდვრის კერძი მზადდებოდა... მღელვარე დღეები იყო, ათასი უწესრიგობა არეულობა, ერთი სიტუციტ, მზადდებოდა კერძი... მოვიდა სამზარეულოში შესამოწმებლად, მთელი ასე-ულისათვის კეთდებოდა... ჰოდა, შესამოწმებლად მოვიდა. ქვაბში ჩავაგდეთ და თავი დავახურეთ. მოვხარშეთ ულვაშებიანად, დეზუბიც და ორდენებიც მოხარშა. ახლაც რომ გამახსენდება, სიცილით ვიგუდები. (ბიძა გმირს ხელს ურტყამს მხარზე) ფაქიზი სინდისის პატრონი ხარ. შემინდვია შეცოდებანი შენი!

გ მ ი რ ი. დასევდიანებული ვარ, ბიძაჩემო, პატარაობისას ცხენობანას ვთამაშობდი. ვითომ ცხენი ვიყავი. ფაფარაყრილი ეზოებში და ქუჩებში დავბროდი. ახლა კი აღამიანად რომ ვიქცე, ისიც არ შემოძლია, თუმცა ინსტიტუტის დირექტორი ვარ. მინდა მიწა ვჩიქნო, კარტოფილი ამოვყარო და შევწვა შენთვის, ბიძაჩემო. კარტოფილს შავი ხაოიანი კანი აქვს, შიგნით თეთრია, ფხვიერი და ცხელია. მინდა, მინდა ვაშლის ხე მქონდეს, ყლორტებიანი, აყვავებული, გაფოთლილი და მსხმოიარი... დიდი ხანია ჩრდილში არ ვმჭდარვარ. ვაშლს გამჭვირვალე სანთლის მაგვარი

ზედაპირი აქვს. მასზე ხელის ანაბეჭდიც კარგად ეტყობა. ვაშლი უღორტვე ჰქონდა. ჩემი თითების შეხებას ელოდებოდა, როგორც ქალიშვილები...

ბიძა. რა მოგდის, კაშიშ დაბრუნდი, ყველა გელოდებით. დედაც გელოდება, დებიც.

გმირი. არ შემოძლია, ბიძაჩემო.

ბიძა. არ გინდა, მშფოთვარე სამყაროს მოსწუდე და სახლს დაუბრუნდე?

გმირი. არა.

ბიძა. არ გეყო, არ მოგყარება?

გმირი. ჭერ არა, ბიძაჩემო. მაღა მომივიდა, როგორც კი პირს გავაღებ, ვშთანქვე ქალაქებს, ხალხს, სურათებს და ბიუსტებს, ძრავებს, ყვავილებს, მხეწვლებს, წინდებს, სათბებს, ტიტულებს, მედლებს, მსხლებს, აბებს, გაზეთებს, ბანანებს, შედეგრებს, ტელევიზორებს...

ბიძა. მდილი, ბარგი შუკარი და გამომყევი, დილით ადგილზე ვიქნებით.

გმირი. არა, ბიძაჩემო, დაბრუნება უკვე აღარ შემოძლია.

ბიძა. წამო, წამო, ჩიტები ჰკიკიებენ, გაზაფხული მოდის.

გმირი. ათასი საქმე მაქვს მოსაგვარებელი, არ შემოძლია შიტყვება, მიძნელება. სხვა დროს იყოს.

ბიძა. (ფეხს იწმენდს საბნით. ფეხსაცმელს იცემა, წყლიან ტაშტს საწოლის ქვეშ დაგას). ჩემო ბიჭუნა, წავად ახლა მე, ღმერთი იყოს შენი შემწე. (გმირი დუმს, წვეს თვალდახუჭული. ოთახში ორი კაცი შემოდის. ერთს კეპი, მეორეს — შლიაპა ახურავს. დემისეზონის პალტოები აცეით. ერთი პაპიროსს იღებს ჩანთიდან, მეორე — შლის რკინის მერტს. გმირის ოთახში გულმოდგინედ ზომავენ.)

კეპიანი სტუმარი — სამი მერტი და 18 სმ. (შლიაპიანი იწერს, კეპიანი ზომავს კარს, შემდეგ საწოლს, კარნახობს ციფრებს. შლიაპიანი იწერს, ამბობს, ამბავებს და მყოფს. კეპიანი მიუახლოვდება გმირს, ზომავს მის სიგრძეს, სიგანეს, უზომავს ტერფებს, თავისა და მუცლის შემოწერილობას, მხრებსა და ა. შ. შლიაპიანი დაიხრება).

კეპი. სტუმარი. ხელში რა აქვს?

შლიაპიანი. ქაღალდი.

კეპი. სტუმარი. თითები უნდა გაქუშალო. (ფრთხილად უშლის თითებს და ქაღალდს აცლის).

შლიაპიანი. აბა, ნახე.

კეპი. სტუმარი. რაღაც ქაღალდებია, ბოგრაფია... (კითხულობს ხმამაღლა) „დავიბადე 1920 წელს, დაწყებითი სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ... დამავწყადა რომ სახალხო სასწავლებელში ერთი მეგობარი მყავდა. რომელიც ყველს მაქმევდა ხოლმე. ის ხოვლიდან იყო ჩამოსული. სიმწიფის ატეხარების შე-

მდეგ, შევეცადე მაგისტრის ხარისხის მიღებას... 1934 წელს სასტუმროში ფეხები ზეწრით გავიწმინდე... და წუებითი სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ, ვირიცხე გიმნაზიაში, საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ გადაწყვეტილი მქონდა... (სტუმარი თავს აქნევს: აგრძელებს კითხვას) ადამიანებო, ჩემთან მოდით ყველა“.

შლიაპიანი. სძინავს? ზომ არ თვალმაცხოვს?

კეპიანი. (კითხვას აგრძელებს) 1938 წელს სასტუმროში ფეხსაცმელი ჭალიწაზე გავიწმინდე და პირსახოცი გავხეე საპარსის წმენდის დროს. შემდეგ, თვარმეტის რომ გავხდი, სიმწიფის ატეხარის გამოცდებისათვის მზადებას შევედგე, მაგრამ ვერ შევეძელი, რადგან 1939 წლის 1 სექტემბერს მსოფლიო ომი დაიწყო... ის სამინდელი კატაკლიზმი, რომელმაც შთანთქა...

(კეპიანი ქაღალდს ჩანთში ინახავს და გადის. ოთახში ფორთხვით შემოდის შუახნის ელევასტური მამაკაცი. თმა გულმოდგინედ დაუვარცხნია და გლუვადსია, შუაში მკეთილი ხაზი მოუჩანს, თმა თოთქის შიგნიდან არის დავარცხნილი. იგი მოელს ოთახს ფოფხვით დაივლის. დაყნოსავს მაგიდის ფეხებს. სკამის ფეხებს და საწოლის ქვეშ შიხიდავს... ლაქლაქებს, დროუნს გმირს მოუშვრს).

თმა გაყოფილი მამაკაცი. იცით, მე ვინა ვარ? ვინა ხართ? ვინ არის; რა არის ის? მე ამაჟი ვარ. არა, პან, არა, თქვენ ძალიან პატარა ხართ, ახე რომ მეღაპარაკებით. არა, არ მინდოდა მცოდნოდა, რომ მცოდნოდა, მაშინ მოტუებას ვერ შევძლებდი. მაგრამ მე ვიტანჯები, მე ვარ...

(დაყნოსავს, გმირი გაინძრევა, ჩაისუნთქავს, შუაზე თმაგაყოფილი კაცი დამშვიდდება).

გმირი. უცხო კაცის უნდა მცემს... ლაქის, ვაზელინისა და ლიტერატურის. ვინ არის აქ? (თმაგაყოფილი კაცი ლათით ვარცხნილობას და პალტტუს ისწორებს) ა, ეს შენა ხარ, ბოიკი? (გაივლის, სათვალაინი სქელუა გაზეთს კითხულობს, აქეთ-იქით იცქირება. ჩერდება გასასვლელის შუა ადგილას. გასვლისას ეძახის თმაგაყოფილ მამაკაცს).

სქელუა. ბოიკი, წამოხტი, (თმაგაყოფილი კაცი დროუნს სქელუას მიუშვერს და მისი შარვლის ტოტს მიეგლისება) ბოიკი, დაწეი! (თმაგაყოფილი კაცი წევება) ბოიკი, მოკვდი! (თმაგაყოფილი კაცი თავს იმეჭდარუნებს. სქელუა ღიმილით იღებს ძეაღს ჯიბიდან და მაგიდის ქვეშ შეადგებს. თმაგაყოფილ კაცს ძეაღი მოაქვს პირით, როგორც გაწვრთნილ ძაღლს, როგორც ბრძანება „იორტის“ (დროს) ბოიკი, პა, აბა, მიდი, იმუშავე. მიდი... (თმაგაყოფილი კაცი გულმოდგინედ მუშაობს, იგი ხან მარჯვნივ და ხან მარცხნივ გადახრის თავს. სქელუა ხელს გაუწვდის) —

თათი, ბობიკ! (თმაგაყოფილი გაუწვდის მარცხენას. სქელუა გოხს დაარტყამს თათზე. მარჯვენა! თმაგაყოფილი შეედომას ასწორებს და გაუწვდის მარჯვენას).

ს ქ ე ლ უ ა (გისოს მიმართავს) მართლაც ხომ კარგად არის გაწვრთნილი, არა?

გ მ ი რ ი. (წამოგდება). არ ვიცი.

ს ქ ე ლ უ ა. ეტყვი: იტანჯე — იტანჯება. იტუნე — იტუნავს. წერს კიდევ. კითხვაც იცის... პარისში ძაღლების გამოფენაზე მედალი მიიღო... ჭკვიანია, კარგად გაწვრთნილი. გაწვრთნა ძნელი არ არის, ყურადღებიანი მოპურობა და საქმის ცოდნა, ცოტა მოთმინება... ძაღლის „მუშაობაზე“ ოთხი ფაქტორი მოქმედებს — ნადირობის აზარტი, ქარი, კავშირი და საზრიანობა. ბობიკს კარგი კავშირები აქვს და კარგად გრძნობს ქარი საიდანაც უბრავს. იყიდით, მან?

გ მ ი რ ი. ფული არა მაქვს... ხომ არ იკინება?

ს ქ ე ლ უ ა. (იკინის). კბილები არა აქვს. ენა აქვს მხოლოდ. იღოკება.

გ მ ი რ ი. წინდებს მოგცემ...

ს ქ ე ლ უ ა. კარგი.

გ მ ი რ ი. (იხდის წინდებს და სქელუას აძლევს. სქელუა ჭიბეში იდებს. მიღის და თან გაზეთს კითხულობს. ბობიკი დაივიწყა).

გ მ ი რ ი. (თმაგაყოფილ კაცს თავზე ხელს გადაუსვამს) დადევ?

თ მ ა გ ა უ ო ფ ი ლ ი (ოთხზე დგას). შავი უავა კონიაკით...

გ მ ი რ ი. გეუო შავი უავის სმა, ახლა წყალი მიირთვი. (საწოლის ქვეშედან გამოსწევს ტაშტს) ამ წყლით ერთმა პატროსანმა კაცმა დაიბანა ფეხი. დადიე, ეს წამალი შენისათნებისათვის! როგორც ჩვენ... (თმაგაყოფილი კაცი „ძალღურად“ გადმოადღებს ენის და დასახვრებად მოეშაზდება).

გ მ ი რ ი. (იკინის). საკმარისია! მართლაც დამჯერი ბარ. სისულელეს მოეშვი, დაჯექი! ახლა უავს მოვაშაზდებო. თუმცა, არც უავა მაქვს, არც ჭიქები და არც ფული, მაგრამ რისთვის არსებობს სიურეალიზმი, მეტაფიზიკა, სიზმრის პოეტიკა (ყვირის) ორი უავა დიდი ჭიქებით. (ოთახში ეკლსერი ქალი შეძოლის, ჩაჩი ახურავს, წინსაფარი უყვითა და სხვ. მაგდაზე დგამს ვერცხლის ლანგარს და ამბობს) გავიხადო?

გ მ ი რ ი. არ არის საკირო. ვერ ვიტან კაბარჩხს. (ეკლსერი გაბობს).

ქ ო რ ო. თხა
თხიერი
თხუნელა
თხევადი
თხელი
თხაწყულია

გმირი და თმაგაყოფილი კაცი გულმოდგინედ სვამენ ყავას. ერთი წუთის შემდეგ წყვარტენ სმას და გულისყურით ათვალიერებენ საკუთარ მიწვევას. დევ კრთმანთსაც აწყენებენ რიგრიგობით -- ხან მარჯვენას, ხან მარცხენას და ძალიან ყურადღებით ათვალიერებენ ერთმეორის ხელებს.

გ მ ი რ ი (იღებს თმაგაყოფილი კაცის მარცხენას) შეხე, რა შავი ლაქაა?

თ მ ა გ ა უ ო ფ ი ლ ი. ეს მელანია.

გ მ ი რ ი. მელანის! მისი მოცილება ნერწყვითაც შეიძლება.

თ მ ა გ ა უ ო ფ ი ლ ი. ო, თქვენცა გაქვთ ლაქა! ორი, ორი წითელი ლაქა.

გ მ ი რ ი. ეს სისხლია.

თ მ ა გ ა უ ო ფ ი ლ ი. ნამდვილი სისხლია?

გ მ ი რ ი. მტრის სისხლია.

თ მ ა გ ა უ ო ფ ი ლ ი. არეის გემო ვიცი. ვიცი წულიხა და ნერწყვისა, ვიცი მელნისაც, როგორი გემო აქვს სისხლს?

გ მ ი რ ი. (იღებს ჭინჭისთავს და თითზე უჩხვლეტს მას. იგი თითს წუწწის) სისხლის წვეთი! რას აქვთ ბები ომისა და ოკუპაციის წლებში, იარაღი გქვარია ხელში?

თ მ ა გ ა უ ო ფ ი ლ ი. ცოლის წყალობით. ცოლი, ცოლს, ცოლში, ცოლით, ო, ცოლი, ცოლზე... ცოლის ქვეშ.

გ მ ი რ ი. გაეთრიე! (ყვირის. თმაგაყოფილი კაცი ოთხზე დაეცემა. თითით მოიწევს ფინჯანს და დარჩენილ ყავას სვამს. შემოდის ორი შუახნის, კარგად თავშენებული ქალი. ლაპარაკობენ კოცხლად და ხარხარებენ).

ქ ა ლ ი. მე მას, მან მე, მან, მან მას. იცი, როგორია ის, როცა მას... მუუუუ. ბლავის და ჭიხინების, იცი-ნის. აქეთ-იქით იფურება. ო, საყვარელო, აჰა ჯარ? — (თმაგაყოფილი დგება. სწორდება) ეს ჩემი ქმარია, ჩემი ოკრო, ეს კი ჩემი ქმარია, ჩემი ოკრო, ეს კი ჩემი მეგობარია, ძვირფასო.

(მაყოფილი კაცი კოცნის მეორე ქალს ხელზე და ღიმილით ხალისიანი მითთან ერთად გადის. ქალებს პედიკური უყვითა).

ქ ო რ ო. კორდებალეტო, კორდეგარდი, კოსმეტოკა, კოსმოსური, კოიტუსი, მარმელადი, მარმარილო, მარტიროლოგია...

გ მ ი რ ი. (რადიკის გამწარებული ექებს, ძეკება სწოლქვეშ. აღებს ყუთებს, ათვალიერებს ყველა ეუთხე-კუნველს, მოხუცთა ქორო გადის. გმირი მარტო რჩება. ჭიბეში იქცეება. ბოლოს და ბოლოს მოძებნის მსხვილ თოკს. ყელზე მოიბამს, სიმაგრეს ამოწმებს, ათვალიერებს თოკს. ექებს ლურსმანს. მიღის საკიდობას, აღებს კაოდის, შედის შავსია, კარებს შეახურებს კაოდა დაეცემა, ხსენებლავი ძელების შე-

შვედ კარლის კარბონი ილუბინი). — თქვენ თვითონ
სამომავლო! ჩემი ფეხის ფრჩხილადაც არ ღირ-
სათ. რა? ჩამოვიცილო! არა? საკუთარი თავი
სილან გვყვარებით. ამ ქალს საკუთარი ფინია უფ-
როს უფროსი, ვიდრე მე — აღმაინი, იმიტომ. ეს მი-
სა ძალია. მას საკუთარი ბაბა ნაწლავი მთელ კა-
ციობობაზე ურჩევნია (გმირი ლოგინზე ჩამოვდება.
ქალდში გახვეულ საუზმეს ამოიღებს. ქალდს შე-
ჩაიკის და ზამს. ოთახში სქელი ქალი შემოდის).

სქელი ქალი. სამარცხენოსა! ასეთი ახალგაზ-
რად და — თვალთვალნი?

გმირი (წყვეტს ჰამას) — აქ რას აკეთებთ? ეს
ერძო ბინაა ვინ მოგვით შემოსვლის უფლება?

მსუქანი ქალი. პა! პა, პა! პა! (იციანს)
კერძო ბინა!

გმირი. მე თქვენ არ გიცნობთ!

მსუქანი ქალი. თქვენ მე ბანაობის დროს
მითვალთვალდებით, პან ვაცეკ!

გმირი. მეოთხედმა საუფუნემ განვლო მას შემ-
დეგ! დიახ, მაგონდება, მაგრამ ახლა ვხედავ, უკვე
ამოსულხართ წყლიდან, თავი დამანებეთ! წადით, მე
დრო არა მაქვს. წერილები უნდა ვიკითხო.

მსუქანი ქალი. მოვიციდი. (გდება სკამზე. ზის.
შეუძლია ქსოვოს).

გმირი. (მგადიდან რამდენიმე წერილს აიღებს
გახსნის ვარდისფერ კონვერტს. კითხულობს და მაკ-
ულით გამოსთქვამს სიტყვებს). თელი ამირეთა შენ-
მა მახსოვრებამ. „ჩამოდი, რომ შევიძლო საკუთარი
ბელით გაქაში შენს მიერ გამოგზავნილი ტბი-
ლი შოკოლადი. შენი ზოშია“ — (ხსნის მერცხ-
კონვერტს. კითხულობს) — „საუფარელო ზღისდავ!
ჩემამდე მოაღწია არასახიამოვნო ცნობა შენი უხო-
მო ქარაფშუტოლი ქცევის შესახებ. ასე მიხდა ამავე,
ზრმადა და გაწეულ სარჩებს, რომელიც შენს სწავლა-
აღზრდას შევადგიე! საბილარდოში უნახიხართ, ვი-
დაც საბუკო ტიპს ეჩხუბებოდით. ლეკციებზე არ და-
დიხართ, დროს გართობას და სასუფილო ინტრიგებს
ანდებოდით... რას მოვესწარი სიბერეში! გამოსწორდი,
გამოსწორდი, ძვირფასო ზღისდავ, თორემ კიდევ ასე-
თი რამ რომ გავიგო, საშუალოდ დაგკარგავ, ამასთა-
ნავე, არამარტო ყოველგვარ დახმარებას შეგაწყვეტ;
უკულის ავტარებლად, გამახსენად, შენ რომ ჩემი შეი-
ლი ხარ. გიგზავნი მამობრივ ღოკვას, დაე, მას მოგ-
ეყოს ძალა ქემშარტების სწორ გზაზე დახმარებე-
ლად. დედა ტირის! გულწრფელად დამწუხრებელი
მამა... (გმირი გუნებაწამხდარი კმეჭნის კონვერტს და
ჯიბში მალავს. აიღებს შემდეგ კონვერტს. კითხუ-
ლობს) — „ძვირფასო ნათესავებო, თქვენმა ვერცხ-
ლის ქორწილმა გულწრფელი სიხარულით აღმავსო
თქვენი 21 წლის წინანდელი ქორწილის მოწმეს, დღეს
არც კი წავრა, რომ სთელმა მეოთხედმა საუფუნემ
განვლო მას შემდეგ, რაც ერთმანეთს შევიცდით,
ერთად გაგვადლო ცხოვრების გზა ყოთილმობილყო-
რი დევიზით „სიყვარული“. დაე, თქვენი დანარჩე-
ნი ცხოვრება მოყვნილი უოფილიყოს მხოლოდ ვა-
რდებით და გადასულიყოს შვილებში, შვილი შვილებ-

სა და შვილთაშვილებში. ოცდასულმა წელსა გაი-
რინა! გვარის პატრიარქები გამხდარიყავით, რომელიც
იცხოვრებდა იმ პარიკიების თანხმად, როგორაც
თქვენ გაატარეთ თქვენი ცხოვრება. ძველი მწერალი
პე.პე. ვარშავა, 1902 წლის 24 იანვარი. (ბოლო წერილი)
წაიკითხის შემდეგ გმირი ფეხსაცმელს იცვამს და გა-
დის. მას გაჟვება მსუქანი ქალი. სცენაზე რჩება ქო-
რო. მოხუცები თვლემენ და თავისთვის ბურტყუნე-
ვენ. შეიძლება ფარდაც დაეშვათ, ან არ დაეშვათ.
კოტა ხნის შემდეგ გმირი ბრუნდება. ქალდში გას-
ვეულ საუზმეს ჯიბიდან იღებს და ჰამს. ერთი წე-
ოს შემდეგ ოთახში შემოდის მსუქანი ქალი, ირგე-
ლიე მიმოიხედავს).

მსუქანი ქალი. გრცხვენოდეს! ასეთი ახალ-
გაზრდა და უკვე ქალებს უთვალთვალენ.

გმირი. (ჰამას წყვეტს) პანი, ვან მოცდათ ოთახ-
ში შემოსვლის ნება? ეს კერძო ბინაა. მე თქვენ
არ გიცნობთ!

მსუქანი ქალი. თქვენ მითვალთვალდებით,
რაცა ვბანაობდი, პან იურეკ!

გმირი. საუფუნემ განვლო მას შემდეგ, დიახ, მა-
ხსოვს, მაგონდება, ვხედავ უკვე ამოსულხართ წყლი-
დან.

მსუქანი ქალი. პან ძიდეც, ჯერ კიდევ ბავშ-
ვი მახსოვრბათ, მეზღაუროს ლურჯსაყელოიან სა-
მოსში.

(გმირი საწოლზე წეება, სახით მაყურებლისაკენ
არის, ქალსავე ზურგშემკეციეთ წეეს. ქალი საწო-
ლზე ჩამოვდება...)

გმირი. საუფუნემმა გააარეს.

მსუქანი ქალი. მერე რა?

გმირი. (წამოვარდება) შე ბებერო ძროხავ! ქო-
ნით სავსე კასრო! მახსოვს, მაშინ 15 წლისა ვიყა-
ვი. ივლისი იდგა. მზის ჩამავალი ხანი. წყალზე მო-
ციმციმე მზის სიხვეები, წითელი მდინარე შავი თხე-
მდების კორომებს ქვეშ... მაშინ თითარი და მსუქანი
ახალგაზრდა, აიკვერელი მოსული ქალი იყავ. თოვ-
ლითი თეთრი, ნელა შედიოდა მდვილე წყალში, შა-
ვი თხემლები დამყურებდნენ მდინარეს. მათ კორო-
მებში წითელი მზე კიაფობდა. მე მაშინ ნახვარ სო-
ცოცხლებს მივცემდი, მთელ მსოფლიოს მივცემდი, შე-
ნი რკრდის ცრთ შეუბაში, მე მაშინ, ერთხელ რომ
მეწამლე ხელი შენი ბარძაყებისათვის, ენერას ბორ-
ცისაუოვს.

მსუქანი ქალი. რისთვის?

გმირი. ენერას ბორცვისათვის, იდიოტო. ძრო-
ხავ! შენ შეეგძლო ჩემი დედოფალი, მუსიკა, ბალი გა-
მხდარიყავი, ჩემი ნისლოდან გზა გამხდარიყავი, ძრო-
ხავ! შენ კი ვიდაც ვივინდარი, ქურდაცაიყავი, ცი-
ნიყოსხა და გამოთყუანებულში გამცვალე. ახლა ბევრს
ქვითიებ. შენ შეეგძლო გამხდარიყავი ჩემთვის ცო-
ხლი, სიხარული, ო, როგორ ვიტანებოდი ც.შ.წ.
მინდოდა საკუთარ ტყავიდან გამოქრომა. (მსუქანი
ქალი სვიტერს ქსოვს) შენს გამო კანაღამ პირტუც-
მავალი გავხდი. შენი მუცელი ჩემთვის უფრო მეტი
სახსრული იყო, ვიდრე კოვალისისათვის ამერიკა. შე-
ნი ჯანაღლი ჩემთვის ვაქ'კლავი იყო. შე იდიოტო,
შე ქონით სავსე კასრო. გაუთრიე, თორემ დაგაბრბობ.

(გმირი სდუმს. ოთახში შემოდის ძალზე მკვირცხლო ქალი, მიდის მსუქანთან და მზერავლედ ჰკოცნის და ლაქლაქებს).

მკვირცხლო ქალი. წარმოიდგინე, საუვარელო, წვრილ უჩრდილან შალის კაბა, კიშნოს მსგავსი წინ გაღაპრილი კოყეთი, გადასაკეცი საუელო, რომელიც მზრებზე გადადის. ბორცებთან ერთადაა გამოკრული, ოდნავ ფართო ქვედატანი. ზედა ნაწილი — თეთრი პიკეს ჟილეტი, გრძელი, დალიანდაგებული, შეგარი საუელოთი და ბაბითი. ქვედაწელის წინა მხარეს გაწყობილია ღრმა, შემხვედრი ნაკეცებით, უკან ზემოდან დალიანდაგებული ქვედა წელზე — ირიბი სარქველიანი ჭიბები, მანეთები, საუელო და ბორცები თეთრი პიკეთი გაწყობილი. ქვედა წელის უკანა მხარეზეც ნაკეცია... (მკვირცხლო ქალი საწოლიდან წამოხტება, ჰკოცნის მსუქანს) ნახვამდის! ნახვამდის! ნახვამდის! ნახვამდის! დამირეკე აუცილებლად, გახსოვდეს, ნახვამდის! ნახვამდის!

(გაღის).

მსუქანი ქალი. (ახვევს ნაქსოვს) იხე იგი, ხელი დაიბანეთ არა? პან ძიდე!

გმირი. დიას!

მსუქანი ქალი. ამ შეხვედრაზე დიდ იმედებს ვაშარებდი, ფეტირბი, ჩვენი წარსულის საპატივცემულოდ, მარტოხელა ქალს ხელს გამომიწვდიდი. ახლა რა გამოვიდა, შენთვის არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს, რომ მონადირეობაში მონაწილეობის გამოყოფა მიძღვირდება, ასეა, პან ზბიშე...

გმირი. რამდენჯერ უნდა გითხრა, ვაცლავი მქვამეთქი.

მსუქანი ქალი. კეთილი, პან ვაცა. ხშირად თავის ტიკილი მტანჯავს. სისხლის წნევა, თავბრუსხვევა; სახსრების ტიკილს ვგრძნობ ამ ბოლო ხანებში. შევამჩნიე კუნძულადის მოშლილობა. ელექტროკარდიოგრაფია აჩვენებს ცვლილებებს. ექიმს მიაჩნია, რომ საჭიროა ესტრადიოლის აბი, თუმცა არანაკლებ მოქმედებს დევიტილისილბესტროლი, მაგრამ ეს წააღი ჩემში იწვევს გულის მძარვას და ტიკილს მუცლის არეში. თქვენ კი რას მიჩრეფთ, პან ვაცა? თითისიკოლა რომ არ მახსოვდებ, (ხელით უჩვენებს) უტხო ნამაყის ასეთ ინტიმურ საკითხზე არ მივაკითხავდი.

გმირი. (კითხულობს გაზეთს) „ხსენებული კამანის ფარგლებში პირველად პოლინეთში ექსპლუატაციით შეიდა შაქრის ქარხანა „სტრიშევი“ პრეზიდენტის ოქრის“.

მსუქ. ქალი. ხედავ, როგორ შეიცვალა ქვეყანა! აღმოაჩენი გულგრილი გახდნენ მახლობელთა შიშარით. (იქის ბავშვების ხმები) „დედა“, „დედიკო“, დედა!

(მსუქანი ქალი გადის, წამოწოლილი გმირი გაზეთის კაფიას აგრძელებს. შემოდის მოხუცთა ქორი და თავი კიანთ ადგილზე სხდებიან).

მოხუცთა ქორი. აკეთე რამე, იმორჩავე, ანდა იფიქრე. ეს კი წვეს, ხოლო დრო ქარივით მიჰქრის,

გმირი. (გაზეთის ფარებს სახეზე).
ქორი. სთქვი რამე, ანდა რამე აკეთე, თუნდაც ურები გამოიქვე, ეგრეთვე მოქმედება, კვლავ მოქმედებდა.

(გმირი დუმს)

ქორი. არც კი იმდრე.

ახა, ეს რას ჰგავს?!

გმირი. მომასვენეთ.

ქორი. დიდება უფალო! თურმე არ სძინავს!

გმირი. მამ უნდა ვიმოქმედო, არა? არ ვიცე (ამოქნარებს).

შეუძლებელია...

ქორი. ო. ზეცა, კვლავ იძინებს ძილით ნეტარობა ტანჯვის გარეშე მოიპოვა ლუკმა ნეტა ვინ? თუკარში მუდამ რაღაცა ხდება...

ადექ, გაიძვრე, ტუფილად გდება.

გმირი. საჭიროა, როცა გმირი კეთას იფხანს და კელეს შესტერის.

ქორი. დიას, ესეც საქმეა.

გმირი. არაფერი არ მსურს.

ქორი. ბეცეთანაც ასე ხდება:

ვიღაც ყებლობს, ელოდება და ოცნებობს, ტრის, კვდება, ელოდება ანდა ლაყბობს, იმოქმედებს, თორემ სატეტაკლს უსათუოდ ჩაშლი.

გმირი. დღეს რწეილა ცირკში ახლა „პამლეტს“ ღვაწებს. მომასვენეთ, მივდივარ...

ქორი. შესდექ!

გმირი. მივდივარ.

ქორი. სად?

გმირი. შორს თქვენგან.

ქორი. მოვრალია.

გმირი. სულდები, თავი დამანებეთ, მეძინება!

ქორი. ისევ იძინებს! ეს რას ჰგავს?

გმირი. მე მათ დავხოცავ! (მაგიდიდან ბასრ სამზარეულო დანას აიღებს. მიუახლოვდება მოხუცებს, რომლებიც გაუძმრველად სხდებიან. ორს დანას „გაუფრის“, მესამეს „თავს მოსტრის“. შედეგ ყველას ტახტზე აწევს. გმირი საწოლზე ჯდება. იცინის, მასურებლსაკენ იციჩრება, იბანს ხელებს, დადის, აღელვებულა. მერე სირბილს იწყებს, ჩერდება, თავპირში ხელებს წიაშენს. მიდის კედელთან, ხელებით კედელს ეგრდნობა) — ხედავ, შტერო! პა, გაანგრიეთ თვითი. ურკრე. საით მიისწრაფი? სად? საავადმყოფოში? კაცობრიობისაკენ, მაცირისაკენ, ლოკინისაკენ. ოცი წლის გოგოს ფეხებისაკენ, ქათმის ბარკლისაკენ, არჩისაკენ, ხედავ, პა? თითები დაეცინიტ, კარგია, არა? უფალო შენი ხელითვე კვდება, რადგან არ გქერა. ნოჩირო, საით მიიწე, უკვე მს წელია. გზისკენ, სიმარლისაკენ, კედლისაკენ? და მეც კედელთან ვდგევარ, ძმებო, ჩემო თაობა! თქვენ მოგმართავთ, არ შეუძლიათ ჩვენი გაგება, არც დღეს, არც პატარას. (გმირი ხალხს მიუბრუნდება) — ეს როგორ მოხდა? ვერაფერი გამიგია. მეც ხომ ვიყავი და ჩემშიც ბევრი რამ იყო, ახლა კი აქ აღარაფერია. აქ,

ქა არ გინდა თვალის ახვევა არ არის საჭირო! (სუზა) მინდა ბოლომდე ვუშვირო (ოთახში შემოსული ახალგაზრდა ღამაში ქალი. სეიტური, ვიწრო, შეპოკრილი შარვალი აცია, ხელჩანთა, ეურნალი, წიგნი და ვაშლი უჭირავს. ქალიშვილი ერთი-ორჯერ გაივლის და გამოივლის, ისეთი ღამაშია, რომ იტყვიან, მაშალთ... „მეგრეთივით ქალია“. მაგიდასთან მიდის, ჭდება, გაზეთს ათვალერებს, თმას ივარცხნის, სარკეში იყურება და ა. შ. გმირს მიუბრუნდება.

ქალიშვილი. გთხოვთ, მომიტანოთ ნამცხვარი...

გმირი. (დატყვენილი თავისთვის) ა, დიახ, როგორ არა, დიახ, შეიძლება.

ქალიშვილი. თუ შეიძლება, ნამცხვარი...

გმირი. (მაყურებლისკენ) ჭერ კიდევ მაშინ, როცა ეცხოვრობდ... თქვენ, მართალი გითხრათ, თავსარი დაგეყვამთ, როცა მოისმენთ...

ქალიშვილი. ნამცხვარი და ნახევარი ფინჯანი ზეი უაეა...

გმირი. რატომ ნახევარი ფინჯანი?

ქალიშვილი. არ გესმით, თუ ცუდად ვლაპარაკობ პოლონურად?

გმირი. პოლონელი არა ხართ?

ქალიშვილი. Meine Hobbies: Beissen, Bücher, Theater, Kunstgewerbe... ich suche auf diesem Wege einen frohmütigen und charakterfesten... Lebensgefährten... ich bin vollschlank Reine Modersprache...!

გმირი. გერმანელი ხართ?

ქალიშვილი. დიახ.

გმირი. ძალიან სახიამოვნოა, იცით, რა გაუგებრობა მოხდა...

ქალიშვილი. ah, so?!

გმირი. ეს ჩემი კერძო ბინაა. მე აქ ვცხოვრობ... დიახ, სასიამოვნოა... გთხოვთ, ისე მოიქცეთ, როგორც საკუთარ სახლში. უნდა გითხრათ, რომ... du bist wie eine blume⁴.

ქალიშვილი. ეს კაფე „ნიაგი“ არ არის?

გმირი. თქვენ, ახალგაზრდებს, ხშირად არ გესმით... რამდენი წლისა ხართ?

ქალიშვილი. თვრამეტის... მაგრამ აქ კარია იოა... ვხელავდი ქალებს, კაცებს, ლაპარაკობენ, ყავას სვამდნენ.

გმირი. (მაგიდასთან ჭდება ქალიშვილის გვერდით, ხელს მოჰკიდებს, ხანგრძლივად შესცქერის, ქალი უღიმის) ძალიან გთხოვთ, თქვენ, ახალგაზრდებს შეგიძლიათ ყველას დასცინოთ... თუმცა, შესაძლოა, ასე გხატავენ სქელკანიანი ჟურნალისტები...

1 ჩემი პოზია: მოგზაურობა, წიგნები, თეატრი, ხალხური ნაეთობანი, მე ვეძებ ცხოვრების თანამგზავს სწორედ, ჯერჯერ და ძლიერ ნებისყოფის ადამიანს... მე მიზანდასახული პიროვნება ვარ და არა ვინმე სიამაშო თოქინა.

2 აა, მართლა?

3 შენ ყველის ჰაგებარ...

მეთქვენ გენდობით... გთხოვთ, ნუ იცინით. ერთი თხოვნა მაქვს, გთხოვთ რამდენიმე წუთი დამოშვით მინდა გითხრათ... გაეგონე გერმანულად საუბრობდით. თქვენ გერმანელი ხართ. დიახ, ჩემგან განსხვავებითარის საინტერესოს ვერ მოისმენთ. არ იფიქროთ, დაგითანხმებ და საწოლში ჩაგიწვინოთ.

ქალიშვილი. მართლაც, აქ საწოლი დგას, მაგიდაც, უაყარავად. ვერ შეენიშნე.

გმირი. ღმერთმანი, რომ შეგეძლოთ ჩემი გაგება, ეს ისე ადვილია. მხოლოდ ორიოდე წუთს წაგართმევთ და წავალ. მე ვალდებული ვარ გითხრათ, თქვენ კი მოისმინეთ. ძალიან კარგია, რომ თვრამეტი წლისა ხართ, რომ არსებობთ, ღამაში თვალები რომ გაქვთ, თმები, ბაგეები. შეგიძლიათ იცინოთ. დიახ ასეც უნდა იყო, ნამვილიად წმინდა, ნათელი სახით, ნათელი თვალდებით, რომელთაც არ უნახავთ, არ უხილავთ... მინდა გითხრათ ერთი რამ, თქვენდამი სიძულვილის გძნობა არა მაქვს. გისურვებთ ბედნიერებას. იყავით მუდამ ასეთი მაიარული და ბედნიერი, თქვენ რომ იცოდეთ, მე კენჭებსა და სისხლში ვარ ამოხვრილი. მამათქვენი და მე ტყეში ვნადირობდით...

ქალიშვილი. ნადირობდით? რაზე?

გმირი. ერთმანეთზე, თოფებით, იარაღით. არ, არ მოგივებთ... ახლა ტყეში სირუშმა, ხომ მართალია? ტყეში სიწყნარია. გთხოვთ გაიღმოთ. შენ კეთილი უნდა იყო. წმინდა, მაიარული, შენ უნდა გეყვარდე ჩვენ. ჩვენ, ყველა საშინელ წუკილაში ვიყავით. კიდევ ის მინდოდა მეტყვა, რომ პოლონელი პარტისანი ვარ. ბედნიერებას გისურვებთ, ბედნიერებას ვუსურვებთ თქვენს ახალგაზრდობას, ასევე ჩვენს ახალგაზრდობასაც. გთხოვთ გამოვიშვადობოთ. ერთმანეთს ვეღარ შევხვდებით. ყოველივე სასაცილოა, სულელური. ძალზე სულელური, ნუთუ რაიმეს თქმა, სხვა ადამიანისათვის რაიმეს ასხნა შეუძლებელია? ნუთუ არ შეიძლება იმის გადმოცემა, რაც გთხოვს უმოთაგრესა? (უცდრად მეგაფონიდან ისმის ფურცეველი ყვირილი. შემდეგ გარკვეულად: aufstehen: aufsehen⁵. გმირი წამოდგება და სკამთან გაიჭიმება, სამწყობრო მდგომარეობაში დგას. ქალიშვილის მეგაფონის ხმა არც გაუგონია, გაცეხულია, შესცქერის გმირს.). Raus! alles raus! maul halten, Rlappe zu, Schnabel ha'ten! Willst du noch quatschen? Du bast aber mist gemacht! Du arschloch, Schweinehund, du Drecksack⁶.

(გმირი კედელთან მიდის, კედელს აეყვრება სახით, მეგაფონი მიჩუქდება. სიჩუმეა. ქალიშვილი მაგიდაზე სტოვებს წითელ ვაშლს, ფეხისწვერებზე, უხმარულად გადის ოთახიდან).

⁴ ადექით! ადექით!

⁵ გადით, ყველანი გადით!

შეწყვიტეთ საუბარი. ჩაიდეთ ენა, მოკეტეთ! რა სისულელებს რომა! შე ღირსი ღრუნო, ძალის შვილი, ნაგავო! ზეცაში უარსკვლევის კრეფა მოგინდა?!

ნუ გეშინია.

ეს შენი ოთახია.

ზედავ, აგერ მაგიდაა, აგერ კარადა.

მაგიდაზე ვაშლი დევს.

ავეჭის გეშინია,

სულელი!

ის პანი აღარ მოვა.

სკამის გეშინია,

ძველი გაზეთებისა, კარებზე კაკუნისა,

კედლის მიღმა ხმაურის გეშინია?

უცნაური ვინმე ხარ.

იქნებ თავის გამოჩენა გსურს.

გაციენე.

ის პანი აღარ მოვა.

გვიკუთრე თვალეზში.

კუთხეში ნუ იყუნები.

კედელთან ნუ დგებარ.

ზედავ, შენ უკვე აღარ გიბრძანებენ

კედელთან დადგომა.

ხმა გაგვეცი.

(ოთახში მასწავლებელი შემოდის. ხელში პორტფელი უკავია. ჯდება მაგიდასთან. პორტფელიდან ქაღალდებს იღებს. სათვალეს იკეთებს. არაფერს და არაფის უფრადღობას არ აქცევს. ლაპარაკობს, იძლევა კითხვებს. მასწავლებლის როლი შეიძლება შეასრულოს იმ მსახიობმა, რომელიც ბიძის როლს თამაშობს. უღუგუშების ნაცულად სათვალეს გაიკეთებს).

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. ნუ აღელდებით. გთხოვთ იფიქროთ.

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. აქ რას აკეთებ?

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. დღეს მას გამოცდა აქვს. სიმწიფის ატესტატზე.

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. კარგი. მაგრამ მაინცდამაინც დღეს?

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. მან უკვე ოცი წლით დააგვიანა. მეტის მოცდა აღარ შემიძლია.

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. რა უნდა ჰქონებო?

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. (დიღბანს ჩასკერის ქაღალდებს) — სხვადასხვა სახის კითხვა მინდა მიუყე. რომააღეთ, ღაბრძანდით.

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. პან, უდროო დროს მოხუცდით.

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. რას გვეტყვით „ჩერვონა რუსთა“ შეერთების საკითხზე.

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. (გმირს ყავას მიაწვდის. სწოლად გემაიცილებს, დააწვეს და დაახუთავს).

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. მეფე დანიელის სიკვდილის შემდეგ იწყება „ჩერვონა რუსის“ დაშლის ხანა. მართალია, ერთ-ერთი მისი ვაჟი შვარნი, სიძე მუნდოკსა, მცირე ხნით დაუფლდა ლიტვის ტახტს, ზოლო მეორეს, ლევ 1-ლს, მატარებები მაინცდამაინც კარგად არ მოხსენიებენ. მის შემდეგ, ცოტა ხნით მისი შვილი მეფობდა — იური 1-ლი, რომელმაც თავის მფლობელობას დაუქვემდებარა ვლადიმირისა და მა-

ლიციის სამთავროები. მისი ვაჟები: ანტონ-ვლადიკსი და ლევ გალიცი 11, იძულებულნი გახდნენ გუბერნიისთვის დაეთმოთ პოდლასი და პოლონეთი. მაგრამ ბოლოს ერთმანეთთან კავშირი შეუკრებლად მერნის ერთ-ერთმა ვაჟმა — ლუბარტმა, ანტონის ქალიშვილის ბუში შეირთო ცოლად. ორივე მთავრის ნათესავი, მსოფლიოს მთავარი, ტროიდეის ვაჟი — ზოლეს-ლავი დაქორწინდა გედიმინის ერთ-ერთ ქალიშვილზე, ანუ კაშიმირ დიდის მეუღლის ალდონის დაზე.

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. (ქაღალდებში იცქირება) შე-ჩანიშნავია, საკმარისია, უოაჰ! ცხოვრებისათვის მართლაც ბრწყინვალედ მომზადებულიხართ. თქვენ უკვე ჩააბრეთ სიმწიფის ატესტატზე გამოცდა, მაგრამ სინდისი რომ შვიდად გქონდეთ, რამდენიმე კითხვა მინდა მოგვთხრო. იცით რა, ეს მხოლოდ ფორმალური მხარეა... მითხარით, უკანასკნელად რა წაიკითხეთ?

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. გაზეთი.

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. მაინც, მაინც, კონკრეტულად.

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. რჩევები.

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. გთხოვთ, მიპასუხოთ თქვენს სიტყვებით.

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. ვინმე მარისიამ კურორტზე შეუყვარა ვაცევი. ერთად სიერობდნენ. მანამდე ვაცევი, რომელიც მარისიას პირველი დიდი სიყვარულით შეუყვარდა, დადიოდა აიდასთან. ეს ამბები მან მარისის დაუბოძა, ისე გაიწვიეს ჭარში. როდესაც ვაცევი ვაცეობზე, რომ შვილს ველოდები, რომელიც მანამდე იყო ჩასახული, ვაცევი არაფერი მიპასუხა. მან მოგვიანებით მომწერა, რომ ის ელოდება შვილს აიდასთან, რომელიც ტადევიან დადიოდა. მშობლები არ მაძლევდნენ იაკუკთან შეხვედრის უფლებას, რადგან ვაცევი 50 წლით უმცროსია ჩემზე. მე ახლა, ჩემი ვერაფერი „მეგობარი“, 16 წლისა ვარ. ხელო როცა გენკი გავიცანი, მხოლოდ 8 წლისა ვიყავი და ვენდობოდი ვეკლას. ახლა ვაცევისადმი ნდობა დავკარგე. ამის გამო მთელს ქალაქში თითოთი საჩვენებელი გახლდა. მარისი, ჩემი „მეგობარი“, რა უნდა ჩემს მღვდმარებობას ის უფრო ართულებს, რომ დედაჩემი, რომელიც 70 წლის განმავლობაში უშვილო იყო, განიყურნა და შვილს ელოდება. უნდა მქონდეს კი რაიმეს იმედო მომავალში?

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. თქვენ, ახალგაზრდებო, სიხარულისაქნ ისწრაფით. ფაქტია, სამწუხარო ფაქტია... მაშ ელიამ უნდა იტანჯოს ამკვეყნად...

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. მართლაც, ბატონო მასწავლებლო.

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. მომავალში რას ფიქრობ?

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. ვიწყებ ჩინური ენის შესწავლას.

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. შესანიშნავია... რამდენი წლისა ხართ?

1-ლი მ ო ხ უ ც ი — ოთხმოცის...

მ ა ს წ ა ვ ლ ე ბ ე ლ ი. შესანიშნავია! ახალგაზრდა! გახსოვდეს, რასაც სიკბათუემი ზარდახში გადაინახა, სიბერეშც იმას დახარკავ, გამდლობით, მეტი კითხვა აღარ მაქვს.

1-ლი მ ო ხ უ ც ი. (ამბანაგებს შორის იკავენს თავის ადგილს — მოსუცთა ქორი ისე აღრინდებულად კედელთან ზის).

მასწავლებელი. აა, (იხსენებს) — ეროიც მი-
თხარი, რატომ გიყვარს შოენი?
1-ლი მოხუცი. შოენმა უყვარებში ზარ-
ბაზანი ჩამალა, პან, და პოდონეთს მსოფლიო სახე-
ლი გაუთქვა.

მასწავლებელი. და მაინც რას განიცდი, რო-
ცა მეოცე წლის განმავლობაში უხმენ შოენს?

1-ლი მოხუცი. კომპოზიტორისადმი ღრმა პატი-
ვისცემას.

მასწავლებელი. (თავს აქნევს) ამის შემდეგ
განა შეძლება იმის თქმა, რომ ჩვენი ახალგაზრდო-
ბა ცინიკური და გულგრილია.

(გმირი წამოდგება, მასწავლებელს თითით მოიხ-
მობს).

გმირი. პან მასწავლებელო, გთხოვთ მობრძან-
დეთ.

(მასწავლებელი გმირს გვერდით ჩამოუვდება სა-
წოლზე).

გმირი. (გაშლილ თითებიან ხელს გაუწვდის)
პან მასწავლებელო, რა არის ეს?

მასწავლებელი. ხელი.

გმირი. (მუშტავს თითებს) ეს?

მასწავლებელი. მუშტი.

გმირი. (შლის და მუშტავს თითებს) მუშტი.
ხელი, მუშტი, ხელი, მუშტი, ხელით შეგიძლია მოყ-
ლა, დაახრჩო, შეგიძლია დაწერო რეცეპტი, (თან მას-
წავლებელს შესცქერის. იღებს ვაშლს) ეს რა
არის?

მასწავლებელი. ვაშლი.

გმირი. (უჩვენებს ლილს) ეს?

მასწავლებელი. ლილი.

ქორო. ქაფი ქონიანი ქურცული

ქარვანი ქონდარი ქერი

ქაფქირი ქონება ქება

ქაზადი ქორი ქელი

(მოხუცთა ქორო უცხად გაემიღავს ხმას „მეხდა-
ცემებოვით...“ ოთახში შემოდის მდივანი ქალი. ეს
ს ქალი, რომელიც დასაწყისში ანახიერებდა „ქა-
ლის ხმას საბნელან“, შემოტმანსული კაბა ან შარვა-
ლი ისე აცვია, რომ ღუნღუნების ნაცვები მოუჩანს.
მოხუცთა ქორო ხარბად მიშტერებია... მდივანი სა-
წოლზე ჯდება, ხსნის ჩანახა, რომელშიც საუთე-
ბი აქვს).

მდივანი. ხელმოხაწერია, პან დირექტორო.
(გმირი საჩვენებელი თითით უხმოდ აწერს ხელს
ერთმანეთზე მიყოლებით).

ქორო. რაც გაქვს და არ მოგაკლდება, გაუც შენა
ნებით.

გაცე, ოორემ გავა დრო და ველარ გასცემ
ნებით...

საზე დაგეარება და სარკეს არ დააბრალო
ძალა გამოგულება და ჩამოხმები საბრალოც.

მდივანი. (იციინს) ვალერებე კოხნოვსის
ლექსებს.

მოხუცთა ქორო. ნუ მირბიხარ, ნათქვამია:
კატა რაც ხნირია, მისი კული მგარია — საკმაო
ძლიერია.

მუხა თუმცა ბებერია, ზოგჯერ ტოტემშემბარიც,
მაინც მხნედ დგას, ფესვმგარი და სიცოცხლეს შემსუ-
ხარის.

მდივანი. ვილაც ჟურნალისტი გელოდებათ, შე-
მოხვლას ითხოვს.

გმირი. ხვალ მოვიდეს.

მდივანი. გასული წლიდან გელოდებათ. თქვენ
იცით, პან დირექტორო, ჩვენ დროში, სწრაფი ინფო-
რმაციის ხანაში, საავენტოებო უახლეს ინფორმაცი-
ას ელოდებიან, უახლესს, სენსაციურს...

გმირი. (მასწავლებელს მიმართავს) ბოდიში.
ძალიან დაკავებული ვარ.

(მასწავლებელი დგება, კარისაკენ მიდის, მაგრამ ისევ
შემობრუნდება).

მასწავლებელი. კიდევ ერთი შეკითხვა მაქვს.
შეგიძლიათ მასესხოთ ასი ზლოტი? არა?.. „ჩაო
ბამინა“.

(გაღიან).

მდივანი. (ამოქნარებს და იხმობება) — ძალიან
დაღლილი ვარ, მოშვებული. ბარემ წამოვწევი (წე-
ბა და იძინებს. ოთახის წინ, რამდენიმე კაცი ჩაიე-
ლის — ჩანთიანი მამაკაცი, ახალგაზრდა წველები,
ყმაწვილი და ქალიშვილი. ჩერდებიან, იცქირებიან,
პკოცნიან ღიღასს, ძლიერ, ენებინანდ, ორი შეაბ-
ნის ქალი ცხარედ კამოთბს: „ხორცი, ხორცმა, ხო-
რცის, ხორცი, ხორცად, ო, ხორცი! უხორცილ“.

(გაივლიან, ოთახში გმირის მშობლები შემოდან.
ღელა ტუჩებზე იდებს თითს, დააქცერდება საწოლს.
მამა საათს დასცქერის).

მამა. დიხა, უკვე დროა.

(ღელა თანხმობის ნიშნად შესცქერის თვალებში).

მამა. იცი, ვლადიმ... უნდა მოგელაპარაკო. უ-

ცილებელა...

ღელა. ტადეკ...

მამა. იცი, ტადეკ, მინდა დღეს, როგორც კაცმა
კაცს, ისე გელაპარაკო. რას იზამ, წლები მიდის... აღ-
ბათ შენს ორგანიზმში საშიშ ცვლილებებსაც აღმო-
აჩნე? წვერი გაუხეშდება და გისქელდება, თმა გცვი-
ვა, ხმა გიზოხდება... ზოგჯერ სიჭრტბასაც ზედვ აღ-
ბათ, გეღვიძება და ვინ იცის, რას აღარ ფიქრობ.

ღელა. (დაუყვევით) — გაქოუს, აბაბანს არ
იყო, რომ კორწულს უჩვენებდა იმ სარკმელს, საი-
დანაც უარუარმა ჩამოგისრეოა ჩვენს სახლში... სა-
ცოდავი დედებო!

მამა. ხედავ, ბიჭუნი, ცხოვრების არსი სიცოც-
ხლის განგრძობაა. სიცოცხლის გაგრძელების თადა-
პირველი ფორმა გამრავლება დამტვერვით ან დაყო-
ფით ხდება. ჩვეულებრივ ორ ნაწილად იყოფა: ან
კვირტი ჩნდება, გარკვეულ დროს კი ჩამოცოლდება
და ახალ ინდივიდს წარმოშობს.

ღელა. ამის შესახებ ჩემთვის არახოდეს არ გით-
ქვამს.

მამა. ცნობილია ბუგრების პართოგენეზი, უფრო
საინტერესოა პართოგენეზი ჭიების..

მოხუცთა ქორო. თინთინა

თრთოლვა
თრიაქი
თრთოლი
თრობა
თრიალი

შამა. (სათს დასკერის) — ნუ მოვლით ჩემგან დაწვროლებით აგზნა სიყვარულის და ყველა ცხოველის შინაგანა მექანიზმი. ეს ბევრ დროს წავგართმევს, უინტერესო და დამღლელიც იქნება. ნამდვირებისა მუსიკალური აპარატი აქვს, დედალს — სახმენი ორგანო, რომელიც უკან ფეხებზე აქვს გაწაგებული. მინდვრის კალიბრშიც ასეა. მსოფლო მამალს შეუძლია ხმა გამოსცეს, ეს ხმა სასიყვარულო ძაბილია.

მე და. არ ვიცო.

შამა. (სათს დასკერის) — ვინც წაასვლელია, გზას უნდა გააღდეს... დროა, ვაცეც, სისულელეებს მოეშვი...

(შამა დაიხრება და მძინარე შეილს შეუბლზე ჰყოცნის. შშობლები გადიან).

გმირი. სამწუხაროა, რომ მეძინა, შამა სინტერესო ამბავს ჰყვებოდა.

მდივანი. თურმე შამა გუოლია. საოცარია.

გმირი. დედაც.

მდივანი. პა, პა, პა, პა.

(იციის).

გმირი. რა გაციენებს?

მდივანი. ემბრონიის სახით ვერ წარმოიდგენიხარ. თურმე ასეთი პაწია ყოფილხარ. ჩემი ნეკა თითის ტოლა.

გმირი. პატარა...

მდივანი. ძუძუსაც წოვდი. ალბათ?

გმირი. ბოთლიდან მასმევდენ.

მდივანი. წითლად-ყვითლად ასველებდი ჩერებს? უღვაში როდისღა ამოგვიდა? წვერი.

გმირი. ორშაბათს.

მდივანი. რა ბოხი ხმა ჰქონდა ჩემს უინჩა-ლას!

გმირი. საწყალი მამა...

მდივანი. საწყალი? მომიყუვი რაიმე შენი მოხუცის შესახებ.

გმირი. მამაჩემი გემის კაპიტანი რომ ყოფი-
ყო, ვისიკოზის, ჰქონდა ხმალი, ვარსკვლავები, ტოვა, ტახტი, გვირგვინი, ამერიკა რომ აღმოეჩინა ან რომელიმე მწვერვალი, ერთი სიტყვით, განსხვავებული რომ ყოფილიყო ჩვეულებრივი უფერული ხალხისაგან...

მდივანი. ჩემო წერადსო, უფერული ხალხი არ არსებობს.

გმირი. ის რომ განსხვავებული ყოფილიყო ამ ჩვეულებრივი, უფერული ხალხისაგან.

რომ ყოფილიყო კაცობიანა,

ლოლობრიფიდა,

ასტრონავტა,

მაგრამ იგი წვრილი მოხელე იყო.

პატარა მაზრისა,

ისეთი, როგორც მე.

როგორც შენ.

როგორიც ყველა. ასეთი ადამიანები სწრაფ დტრ-ბიან, უჩინარდებიან, მათ ივიწყებენ, აქედან რომ გახვდეთ, მეც დაივიწყებთ, ვხედავ, უკვე დანი-ვიწყეთ.

(მდივანი იღებს ვაშლს).

გმირი. ბავშვობაში მებანძროლა მინდოდა. მი-
წოდდა მზაზავი ჩაჩანა მქონდა. ჭეშრუნუნუნ-
ჩახხი. წარმოვიდგენდი ხოლმე აღმჩნეულს მსა-
ხლიდან ნაცნობი გოგონა როგორ გამოჰყავდა. ყვე-
ლა ადურთოვანებული იყო. მადლობას მიხილდნენ
და ორდებს მიკედებდნენ მეტრულზე. გზოში (იღე-
გაშლილი დავტროდი. (გმირი ხელს უშლის და მო-
ტორივით ამძიანდება) — მეგონა მაშინ თვითმფრი-
ნავი და მფრინავი ვიყავი. კვიციც ვყოფილვარ... სკო-
ლაში რომ დავიწყე სიარული, ოცნებაც შემეცვალა
მინდოდა მოგზაური, მილიონერი, პოეტი ანდა წმინდა-
ნი ვყოფილიყავი.

მდივანი. ახლა?

გმირი. ახლა, რაც ვარ, სულ ესა ვარ. ბევრი ვიზიტირე. ვიღაც საკუთარ თავს ვიპოვინდი.

მდივანი. სკუთარი თავი იპოვე. მერე, რა გაქვს შიგ.

გმირი. არაფერი. რასაც ხედავ, ესა ვარ მაგრამ ყველაფერი თვალსა და ხელს შუა მიქ-
რება. თვალდაბრუნებული ვხედავ სიყვარულს, ჩწმე-
ნას, სიმართლეს...

მდივანი. ასეთ საქმეებში ვერ ვერკვევი.

გმირი. დიახ, ახლა...

მდივანი. (ვაშლს გაუწვდის) — ჰემა... ჩაქ-
ბიჩე... დაიძინე... მაშეკაცები ნამდვილი ბავშვები
არიან, მუდამ რაღაცისაკენ ისწრაფვიან. როცა
მიზანს მიაღწევენ, იტანჯებიან, მკვლელობას ჩადი-
ან, ჩქარობენ. მათში არახოდეს არ მომწიფებულა
ნათყოფი. დაბნეულებიც არიან. არც ერთს რა შეუ-
ძლია ცხრა თვე მუცლით აძაროს ნათყოფი. რა კა-
რგია, რომ სწორედ ჩვენ დავატარებთ. ვშობთ სი-
ცოცხლეს... ისინი აბსტრაქციონისტებად არიან და-
ბადებულნი, რაც სიკვდილს ნიშნავს.

(მდივანი საწოლზე გდება. იციის. ვაშლს ებეცს).

მოხუცეთა ქორო (ხმამაღლა) ის ვინც აკვანში
ზიდრას ყველა თავს წარკვთავს.

მდივანი. სისულ... ჩუმაღ...

ქორო. (ჩერხულით) სიკაბუეში კენტავრის გიშ
გადააშენებს, ის გამოხატავს კოჭოხეთისაც ხასოწარ-
კვითა. დაფნის გვირგვინით ამაჟ შუბლსაც ის დაი-
შენებს.

მდივანი. თავი დაანებეთ! (ქორო ალაგებს
საქმებს და ფეხის წვერებზე გადის). მდივანი ქალი
სარკვეში იცქირება, ოთახის წინ მიდი-მოდის ხალ-
ხი. ზოგი მიიჩქარის, ზოგი მისეირნობს. გაცხოველ-
ებით საუბრობენ. ზოგი გახუტის კითხულობს, ბავშ-
ვებს უხმობენ. უყვირიან, ესალმებიან ერთმან-
ეთს. გოგო და ბიჭი ერთმანეთს ჰყოცნიან და
გზას აგრძელებენ. შემოდის ეურნალისტი, ისეთი
სახით, თითქმის ეძებს მისამართს ან სახლს. შემ-
დეგ ოთახში ჩერდება მძინარე გმირთან ახლოს.
მდივანი ქალი ეურნალისტს ყურადღებას არ აქ-
ცევს. ეილაც გამველეს ტელავს გამოსდებს და
გაღის.

მურნალისტი. (პაპიროსს მოუკიდებს, და-
დის ოთახში. სიგარეტს ჩააქრობს. გმირს მხარზე
ხელს შეახებს) — პან, პან! (გმირი გაურკვევლად
ეურტყუნებს). გაიღვიძეთ, პან!

გ მ ი რ ი. (წამოწლება) — რა მოხდა? ვინ არის?

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. მე ვარ, მე. მინდა ორიოდ შეიხოვა მოგვით.

გ მ ი რ ი. მე, პან?

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. (ჯიბიდან უბის წიგნაყს იღებს). მდივანმა, ალბათ, გითხრათ ჩემზე.

გ მ ი რ ი. პრესიდან ხართ? თქვენ აქ ვაშლი არ გინახავთ?

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. არა.

გ მ ი რ ი. იქნებ შეტამეთ... სიყეთისა და ბორბლების ზეცნობადის ნაყოფი.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. (იციინს) — არა, არ შემეძალა.

გ მ ი რ ი. (ჩაფიქრებული) — თქვენ უფრო მეტი რამის გაკეთება შეგიძლიათ.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. უფრო სერიოზულ საქმეზე მინდა მოგვლაპარაკოთ ახალ წელთან დაკავშირებით. ჩვენს სააგენტოს დიდი სურვილი აქვს სხვადასხვა თემაზე გაესაუბროს გამოჩენილ პირებს და ჩვეულებრივ ადამიანებს.

გ მ ი რ ი. უბრალო ადამიანებს.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. დიახ, უბრალო მოქალაქეებსაც.

გ მ ი რ ი. ნათუ?

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. გვითხარით, პან, ცხოვრების მიზანი გაქვთ?

გ მ ი რ ი. მე უკვე მივაღიწე და ახლა ძნელია რამე გიპასუხოთ...

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. უკმაყოფილო ხართ ცხოვრებით?

გ მ ი რ ი. დიახ. არა... დიახ... საერთოდ კი.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. რატომ?

გ მ ი რ ი. არ ვიცი...

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. აბა, ვინ უნდა იცოდეს?

გ მ ი რ ი. არ ვიცი.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. საერთოდ, რა გსურთ?

გ მ ი რ ი. ათასი გეგმა მაქვს. მინდოდა... თუმცა...

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. (იწერს, ფიქრობს, შემდეგ სწრაფად ეკითხება) — თქვენი პოლიტიკური შეხედულება?

გ მ ი რ ი. დილის ხუთ საათზე რა პოლიტიკური უნდა მქონდეს? ჭერ პირი უნდა დავიბანო, პერანგე ჩავიცვა, შარვალი, მაღსტუბი გავიკეთო და მერე შეხედულებანი... გასაგებია?

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. გჭრათ ხსენისა?

გ მ ი რ ი. დიახ... არა... ასე უკეთავთ... გარკვეულ მომენტში... სასაცილო შეიძლება.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. თუ არ ვცდები, პან, უბრალო ადამიანი ბრძანდებით, არა?

გ მ ი რ ი. დიახ.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. იცით, რომ მსოფლიოს ბედი თქვენს ხელშია?

გ მ ი რ ი. გარკვეულ დროში.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. რას მოიმოქმედებდით, მშვიდობა რომ შეინარჩუნოთ მსოფლიოში?

გ მ ი რ ი. არ ვიცი.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. თუ ითვალისწინებთ, რომ წყალბადის ბომბის აფეთქება მსოფლიოს მოსახლას გამოიწვევს?

გ მ ი რ ი. (თითქმის გამოცოცხლდა). — რა თქმა უნდა, რა თქმა უნდა.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. რას აკეთებთ, იმისა, რაც აფეთქება არ მოხდეს?

გ მ ი რ ი. (იციინს) — არაფერს.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. მაგრამ... თქვენ ხომ კაცობრიობა გიყვართ.

გ მ ი რ ი. დიახ.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. რატომ გიყვართ?

გ მ ი რ ი. თავად არ ვიცი. პასუხის გაცემა მიჭირს. ჭერ მხოლოდ ხუთი საათია. შუადღემდე მაცალეთ. იქნებ მერე გიპასუხოთ.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. (უბის წიგნაყს ჯიბეში იღებს) — ბევრი ვერაფერი გავიგე თქვენგან.

გ მ ი რ ი. დაგაგვიანდა.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. ნახვამდის.

(გმირი დუმს).

I

ოთახში პარკერის ფორმაში გამოწყობილი, გრძელთმიანი ახალგაზრდა შემოდის (ლაპარაკობს ხან ბოხი, ხან სუსტი ხმით. გარდატეხის პერიოდშია).

ბ ა ვ შ ვ ო ბ ი ს მე გ ო ბ ა რ ი. საღამო, ძმაცაც გიანავს? დაგავწყდა, რომ დღეს აღსარება ფრანცისკანებთან.

გ მ ი რ ი. ჭერ არ შემეფანებია ჩემი ცოდვანი.

მ ე გ ო ბ ა რ ი. რა ცოდვები გაქვს, ზინიწს კამ ზოლზე პარასკეობით? გულუბრყვილო ხარ. ნაწემა იხე დაუფეა ბერი, რომ გრძნობა დაკარგა. აბა, ამოღებდა, ნუ ეიანურა.

გ მ ი რ ი. (არც წამოიწევს) — გაიგე ჩვენი „ბორდელი“ რომ ამერიკაშია?

მ ე გ ო ბ ა რ ი. პრეტექტი ამას ჩვენს კოლეგაში რომ არ ითვალისწინებს?

გ მ ი რ ი. არა, ჩვენი „ბორდელი“ ომის დასაწყისში გაქრა.

მ ე გ ო ბ ა რ ი. ომის შესახებ არაფერი მშენია, მე მწ წელში მოვკვდი, დავიბრე.

გ მ ი რ ი. სულ არაფერი იცი? მეორე მსოფლიო ომი იყო.

მ ე გ ო ბ ა რ ი. (საწოლზე ჩამოვარდება) — მოუვი, რაგორ იყო.

გ მ ი რ ი. დრო გაქვს?

მ ე გ ო ბ ა რ ი. ორი-სამი წუთი.

გ მ ი რ ი. საქმისა, გასვს მათულის ქარზანა? 1939 წლის 1 სექტემბერს, პარასკევს დილით, პირველი ყუშბარები იქ დაეცა. გაზეთის საყიდლად მიუღიადი. ვიღაც ბიჭი უვიროდა, ომი დაიწყო. ერთმა პანდური ამოჭრა, რას მიჭკარავ, შე ლაწარაკო. მაგრამ ერთი საათის შემდეგ კალაქი დაბომბეს: ჩვენი ჭუნა გადაიბუგა, დაიგრა. ეს ყველაფერი რამდენი წელს გაგრძელდა. იყო ოკუპაცია. 1945 წელს მაისში ომი დამთავრდა. დაახლოებით მშ მილიონი ადამიანი დაიღუპა.

მ ე გ ო ბ ა რ ი. შენ რა ბედი გეწია?

გ მ ი რ ი. იგივე, რაც სხვებს.

მ ე გ ო ბ ა რ ი. მაშ. არ წამოხვალ ფრანცისკანთან აღსარებისათვის?

გმირი არ ვიცი.

მეგობარი, ხვალ, წირვის შემდეგ, წადა კახი-
კთან.

გმირი კეთილი! აბა, კარგად!

(მეგობარი გადის. ოთახში ძალზე მსუქანი მოსუ-
ცი ქალი შემოდის).

მსუქ. ქალი. თქვენ მე მითვლითვალდით,
სირცხვილია, ასეთი პატარა ხართ და უკვე მითვა-
ლთვალდით...

გმირი. ოცდასამა წელმა განვლო მას შემდეგ,
რაც დაგინახეთ, წყალში რომ ბანაობდით, მაგრამ
ვნება, წყლიდან უკვე ამოსულხართ.

მსუქ. ქალი. (ტირის და კანკალუნს. ტირი-
ლის ღრის სვეტის დედუნებს)

ჩაიცვა გამოსაცდელი კოსტუმი, საქორწილოდ
რომ ვუყვიდე. სამი ათასი ზოლი გადავიხადე. ად-
გა, მოხატა მოტოციკლს და გაიპარა.

გმირი. ვინ გაიპარა?

მსუქ. ქალი. ქმარი. (ტირის) — მე კა მას
თავი შევუნახე. ისეთი უმანკო შემხრობო, როგო-
რიც დედა მშობა. და ასე გადამიხადა. ვიდაც ძე-
ქნას, მამალი ძალღივით დაუდევნა ზაკიანეთში.

გმირი. ხელს მიშლით, სედევთ, ვკითხვლობ.
იცი რა, წყნარად იტყით.

(კითხულობს ხმაშალა და მკაფიოდ).

მომავალზე მეორე

ისევ ის ოთახი, ისევ ის გმირი ზმირი, მეტი
წერტულავით, რაც იმის დამადასტურებელია, რომ
დრო გასულა, იგი საწოლზე ზის. სახე ხელებში ჩა-
ურგავს. თავს აკანტურებს და რაღაცას თვისთვის
ლაპარაკებს. ისმის ნაწყვეტ-ნაწყვეტი სიტყვები).

გმირი. ღმერთო... ღმერთო... დანი... ჩიტები...
არა... არა... არა... შიშა... ვირი.

(ოთახში კელნერი შემოდის. მაგიდასთან დგება
თავი ისე უპირავს თითქმის რესტორანში).

კელნერი. რა გნებათ, პან?

გმირი. (თავს ასწევს, კელნერი მას ზურგს შე-
აქცევს) — მენიუ!

კელნერი. (ზურგშეკცეული, მხარს ზემოდან
აწვდის მენიუს. ყურში კბილის ჯაგრისს შეირ-
კობს).

გმირი. (კითხულობს) Kaviar citrowwal¹. Kaviar
wit Zitrone². Hüslèves lojással³. Fleischsuppe mit
Eier⁴. Kacsapecsnye⁵. Enleubraien⁶. A salátán uincs
olaj és ecet⁷. Pincer, fizetek⁸. Kellner, zahlen⁹.

¹ ხიზილალი ლიმონით (უნგრ.)

² ხიზილალი ლიმონით (გერმ.)

³ ხორცის წვნიანი კვარცხით (გერმ.).

⁴ კვერცხიანი ხორცის წვნიანი (უნგრ.).

⁵ შემწვარი იხვი (უნგრ.).

⁶ შემწვარი იხვი (გერმ.).

⁷ სალათის ზეთი და ძმარი ალია (უნგრ.).

⁸ ოფიციატო, ინებეთ. (უნგრ.).

⁹ ოფიციატო, ინებეთ. (გერმ.).

კელნერი. პან, თქვენ კარგად ლაპარაკობთ უნ-
გრულად.

გმირი. ისე რა.

კელნერი. როგორ მოგწონთ აქურობა?

გმირი. ბუდაპეშტი მშვენიერია, ლამაზად არის
გაშენებული დუნაის ნაპირზე.

კელნერი. (ზურგშეკცეული დგას ამ ხნის განმე-
ლობაში) სამსახურობრივ საქმეებზე ჩამოხედით?
ინტენერი ხართ?

გმირი. არა, სულ სხვა საქმე მაქვს.

(ოთახის წინ გაივლის ორი ახალგაზრდა ქალ-
ელი, რომლებსაც საცურაო კოსტუმები აცვიათ.
ერთს თვითრი. მეორეს შავი. ხელჩანთებში საპონი
და წიგნები უწყვიტა. იცინიან).

კელნერი. ჩვენთან ბევრი ლამაზი ქალია.

გმირი. სად მიდიან?

კელნერი. რესტორნიდან საცურაო აუზში შე-
იძლება გასვლა. ოც ნაბიჯა, შესანიშნავი რამ
არის. გინახავთ?

გმირი. ტანწერწერა ქალაშვილები არიან.

კელნერი. პან, თქვენ ჩემთვის არაფერი გით-
ქვამთ თქვენი საქმიანობის შესახებ. აქ რა უნ-
და აკეთოთ?

გმირი. ხანდახან ვწერ ზოლებს.

კელნერი. ჟურნალისტი ხართ?

გმირი. თავი ნო მომამზერეთ, გითხარით რომ
ხანდახან ეწერ და გაზეთებში ვაქვეყნებ წულაწა-
დში ერთხელ... ვი...

კელნერი. აბა, თამამად!

გმირი. (ხმაში სიბრაზე ეტყობა. ყვირის). —
პოეტო ვარ, პოეტი! პოეტი ვარ! ვარ...

(ტირის).

კელნერი. (შემობრუნდება. შეხედავს გმირს.
თითს მიაშვერს და ამბობს)

ეს პოეტია. ყუდაფერი ნათელია.

(ოთახში საცურაო კოსტუმებში გამოწყობილი ორი
ქალიშვილი შემოდის. ფერად საფენს გაშლიან. ზედ
წამოწვებიან და „მზე“ მიეფიცებიან. ფეხებს აქ-
ნევენ, მღერაინ, სიცილით კედებიან)

გმირი. (ერთი წამით ვადახედავს კელნერს, შე-
მდე, როდესაც გოგონები დაწყნარდებიან) —
თქვენ რომ იცოდეთ, რა ძნელია პოეტობა ჩვენს
დროში.

კელნერი. კელნერობა?

გმირი. ფანტის მიღმა რა დგას? რა არის იქ?

კელნერი. ისევ რაღაცეები ეჩვენება.

გმირი. მგონი საზრჩობელია?

კელნერი. აბა, სად? კარუსელია. ვერ ხედავთ,
როგორ ტრიალებს, მუსიკაც უკრავს.

გმირი. მაგრამ ხალხი რომ ჰკილია?

კელნერი. დიას. იქ მოხერხებულად სხედან
სამებზე.

გმირი. სწორედ ასეა.

კელნერი. თავზაინი ბრძანდებით, პან.

გმირი. ამ საცემში დამამიძა და გამარჯა.



კელნერ ი. უნდა გამოგეტყუდეთ, რომ მეც...
გმირი ვიცი.
კელნერ ი. მეც ვწერ ლექსებს, მაგრამ როდის
მრცხვინია.

II

გლეხი. პან კურსანტო, გახსოვთ როგორ დაშვე-
რით?

გმირი. არ მცალია მოგონებებისათვის, ოთ-
ხშაბათს გამოიარეთ. (მდივნის გვერდით წეება)
დიდიდ საწყენია ის, რომ საქმე არაფერი საქვს
მოსაგვარებელი. აუცილებელი საქმეები რომ არა
მაქვს. ხან თავი დარ, ხან ბოლოში. ამას რა მნიშ-
ვნელობა აქვს. ახლა ყველაფერი მოგვარებულია.
უკეთეს შემთხვევაში მტარებდით ან სხვა საშუა-
ლებით შემძლია გავიქცე კასაბლანკაში. აღმაინე-
ბისადმი ზიზღის გრძნობა არ გამა...ნაა.

(შემოდის ახალგაზრდა, ლამაზი ქალიშვილი. ჭდე-
ბა მაგიდასთან. გაზუთს კითხულობს. სიგარეტს ეწე-
ვა. ერთი წუთის შემდეგ გმირს მიუბრუნდება).

ქალიშვილი. გთხოვ, უკა და ნამცხვარი.

გმირი. ნამცხვარი? ნამცხვარს ითხოვს, ნამცხ-
ვარი პანი, იციო, რა არის სიმარტოვე?

ქალიშვილი. ეს იმას ნიშნავს, რომ აქ უკე-
ლა კელნერი ფილოსოფოსია და ყველა ფილოსოფო-
სი — კელნერი.

გმირი. რამდენი წლისა ხართ?

ქალიშვილი. თექვსმეტის თუ თვრამეტის უნ-
და გაეადეგნა ფაფუხულზე.

(ზარის ხმა).

გმირი. პანი, ვერ ხედავთ, ვერ ხედავთ, აქვო,
კაცი კვდება?

ქალიშვილი. კაცი?

გმირი. ნამდვილად კაცი.

(ცდლისაყენ მირტიალდება. რამდენიმე წამის
განმავლობაში სინემა, შეიძლება 1-2 წუთიც გაგ-
რჩეს. შემოდის გლეხი, გაუპარსავია, შავი წვე-
რი აქვს, კეზი ახურავს. შარვლის ტოტები აუკეცავს,
ხელში შტილებულები უკავია).

გლეხი. (მიუბრუნდება გმირს). პან!

გმირი. (არ მოტრიალდება. დუმს...)

გლეხი. პან კურსანტო!

გმირი. (დუმს).

გლეხი. აღმაინებუბა გაბრაზებული.

გმირი. (დუმს).

გლეხი. მთელ მსოფლიოზეა გაბრაზებული.

გმირი. (უკანმოუბრუნებლად). ვრონა! როგო-
რა ხარ?

გლეხი. ისე რა, პან კურსანტო, ფეხსაცმელი
გავიხადე. მენანება, მომპარავენ, ამ ხალხთან ასეთი
ხუმრობა არ გამოდგება.

გმირი. (ყოველივე ამის შემდეგაც გმირი ზურგ-
შეკეცვითაა. შეუძლია იწევს. სახეზე ხელებაფარე-
ბული. კელლისაყენ პირშეკეცვით.)

გლეხი. დავიდალე. (ჭდება სკამზე და სიგა-
რეტს ეწევა. ოთახში ორი მოხელე შემოდის. ერთს
კეზი ზურავს, მეორეს — ფარფლებიანი ქელი. ორი-
ვეს გრძელი, დემისეზონის მკვეთრად გამოხატუ-
ლი „ლაპა“ მზრებიანი პალტოები აცვიათ. პალტო-

ები ე. წ. „ნამდისისებური ნაქაოსისა“. ერთი კე-
დელს უკავუნებს, ზომავს იატაკს. ცარცოფრეშტაქს
ნავს. აღნიშნულ ხაზიდან ისევ მოზომავს ნამდისისებურ
მეორე უკან დაყვება მას და ციფრებს უბის წიგ-
ნაში იწერს).

კეპიანი. მ მტერი და 48 სანტიმტერი.

ფარფლის ქელიანი. (ცხირაში დუღუნებს
და იწერს უბის წიგნაში).

კეპიანი. (ოთახს ზომავს). ექვსი მტერი და
ერთი მოლომტერი.

ფარფლის ქელიანი. (მოძრაობს დროს პალტო ფე-
ხებში ეზლანდება) ექვსი მტერი და ერთი მიკრო-
მტერი.

კეპიანი. (დგება) — ჰერილა დაგვრა.

(მოხელეები თათრებთან, ანგარიშობენ, ამრავლე-
ბენ, ყოფენ და გადიან).

გლეხი. (ფეხსაცმელს იატაკზე ალაგებს) —
პან, პან კურსანტო, ერთხელ შენ რომ „პარაბე-
ლუმს“ წმენდი, არ გასინჯეთ ლუღაში ტუვია იყო
თუ არა?

გმირი. ძველი ისტორიაა, რატომ ქეკავ. ვრო-
ნა?

გლეხი. იმ დღიდან დავტოვე რაზმი. სავაზ-
როდ მზარეულისაგან ერთი კილო შაში და ერთი
მეოთხედი ლიტრი სპირტი ვიშოვნე. თქვენ კი მუ-
ცელში მისროლეთ.

გმირი. რეკოლფერს ვწმენდი.

გლეხი. განსწავლული იყავით, მაგრამ ჩემზე
სულელი გამოდგით, თუმცა მე შვილი კლასი დავამ-
თავრე. პოლიტიკურად სულელი იყავით. მოტყუებუ-
ლი.

გმირი. ბრძანება — ბრძანებაა...

გლეხი. ახლაც იმ სისულელეს იმეორებთ.

გმირი. როგორ აგისნათ, დაივიწყეთ ყოველივე.
(შემოდის ახალგაზრდა, გამხდარი და ინტელიგენ-
ტური ქალი. სპორტულად აცვია. თანამედროვე ვა-
რტინილობით. ჩანთიდან ფანქარს და უბის წიგ-
ნას ამოიღებს. გლეხი „პალასიო“ დაერჭო ადგი-
ლზე და ქალს მოაშტერდება).

უუ რნალისტი. ქალი. გმადლობთ, პან,
რომ დამთანხმდით.

გმირი. (მიუბრუნებლად) — გთხოვთ შემეკით-
ხოთ, ვიმეორებ...

უუ რნალისტი. (ჩამოჭდება საწოლზე) —
პან, გვითხარით, როგორ მოხდა თქვენი პირველი შე-
ხვედრა მუხასთან, როდის იყო ეს.

გმირი. ძალიან ადრე. სკოლაშივე მივხვდი, რომ
მეტი არაფერი შემეძლო.

უუ რნალისტი. თქვენ ჭავჭავობის შესახებ
ხომ არაფერს გვეტყოდით?

გმირი. თქვენ მომიყვებოდით?

უუ რნალისტი. (იციის) — არ ვიცი.

გმირი. როდის გაიგეთ თუ როგორ ჩნდება
აღმაინი, რა არის აქტი?

უუ რნალისტი. ადრე უარუაღის ამბები მჭე-
როდა, ახლა კა...

გლეხი. (ჩაიკენებს) ასეთი ქალიშვილი რო-
გორ ფიქრობდით, რომ „ეს“ მხოლოდ მოხაზ-
რლია.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. (მხოლოდ ენა შეამჩნია გლეხის არსებობა). ბოლიში, არ ვიცოდი თუ ხტუ-მარი გუავდათ.

გ ლ ე ხ ი. პან კურსანტს უკვე დიდი ხანია, რაც ტყეში დავაიწყედი.

გ მ ი რ ი. ყველა ხვრელიდან ნაწუნები გამოდი-ან. მიენახებულნი... მაგრამ დაფურხუნდეთ საქ-მეს. იცით რა, ყველაფერს მოგიყვებით. უფრო მეტს გეტყვით, ვიდრე თქვენ დაგპირდებათ ინ-ტერვიუსათვის, ყველაფერი დაბეჭდეთ, ყველა-ფერი. წარსულზე არ ვილაპარაკებ და არც ზომავ-ლის გავგზოვებ. რომელიც არ გამაჩნია. მთავა-რი ისაა, რომ ჩემი პაროვნება გაინტერესებთ, ან?

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. რა თქმა უნდა. საინტერესო პიროვნება ბრძანდებით. რა თქმა უნდა, ინტერვიუ თქვენ პიროვნებასაც შეუხება.

გ მ ი რ ი. ოო, არა, თუ თქვენ ჩემგან გინდათ ინ-ტერვიუ აიღოთ, მაშინ მე სიმართლეს გეტყვით, გე-ტყვით რას ვგრძნობ, რას ვფიქრობ, რა გად მხდა. მე, როგორც მხედავთ, ვწევრა.

გ ლ ე ხ ი. თავს ატრიალებს და იცინის.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. ვისმინთ.

გ მ ი რ ი. ჩაიწერეთ, ქალიშვალო.

(თითხში შემოდის ახალგაზრდა კაცი. აქეთ-იქით იკიკრება. შეამჩნევს ავლისაყვას პირშეკვეთულ გმირს).

ა ხ ა ლ გაზრდა კ ა ც ი. ხალამი, ძველო, ისეთ ამბავს მოგიყვებით, სიცოცხლე გაიგუდებით, წოცა, წაგიცობთ... როგორც იქნა მოისმინე, შენთვის ერ-თი კარგი რომანის მაქვს...

გ მ ი რ ი. მოთხარი.

ა ხ ა ლ. კ ა ც ი. მასხეხე ასი ზლოტი მომავალ კვი-რამდე.

გ მ ი რ ი. (გადმობრუნდება) — აილე, ჩანთაჲ, მაგიდალე დევს.

ა ხ ა ლ. კ ა ც ი. (შეცბუნებული) — ბოლიში, დიდი ბოლიში, შევცდი. რჩარდი მეგონეთ. ბოლი-ში, მისამართი შემშლია (იცინის). იცი, პან, რა სულელურ სიტუაციაში მხოვებ? ჩემს სიდიდრს თავის ქალიშვილთან უნდადა წასვლა. მას შევ-პირდი, რომ გზის ფულს გადავუხდიდი. მაგრამ პირველსავე... დიდი ბოლიში, პან (ჩანთიდან ას ზოლტს იღებს და გადის. დაბრუნდება, დააქერ-დება ეუერნალისტს და ჩაილაპარაკებს) პა, რა ფე-ხებია, რა მერდი!

(გადის).

გ მ ი რ ი. (ეურნალისტს მიმართავს) ხედავთ, რა ზღმუტად პრიმიტიული ვარ. საერთოდ კი, გაუგე-ბრობა ჩემსა და მსოფლიოს შორის იქიდან მომდი-ნარეობს, რომ პრიმიტიული ადამიანი ვარ. ისე კი, მინდა რომ სერიოზულად გავიზარო ცხოვრება. ასე-თი ეუევი, ენა არ ვიცი როგორ ვარ. ძირითადად ისეთი გახლავართ, როგორიც უმრავლესობაა. დიდად საშუალოა, რომ თქვენ მათზე ფიქრობთ. ეს დაწყე-ფული ლაქლაქი იქნებ ადამიანებს ჩემთან ერთად ჩაუწოდეთ მხა. ორი მთლიანად ჩაწუმებია ერთგო-რულად, ერთ დღეს და იმავე წუთში ყველაფერი თა-ვის ელფერს დაიბრუნებს. ენა ცრუობს, გესმის, ქა-ლიშვილო. ნება მომეცით, ერთი საზღვარგარეთელი მწერალ-ფილოსოფოსის ციტატა მოვიყვანო. ჩვენები ადგილობრივ ყოველკვირულ გაზეთში ისეთ აბდაუბ-

დას ლაქლაქებენ, რომ ძნელია მათი ციტირება. ყუ-რადლება! მომაქვს ციტატა.

„როგორ უნდა განვასხვაოთ იმპერსალიზმსა და პრესიმა ბედის ირონია — შექსპირული საბრძანს გადაცემა ავტომატის გამყოფელის, უმწველის, ანდა სკოლის მასწავლებლის ენით...“

(ციტატა დასრულდა. ოთახში, ისევ ახალგაზრდა კაცი შემოდის. ფარფლიანი ქუდი ხედავს. ქდება მაგი-დასთან).

ა ხ ა ლ. კ ა ც ი. ცოტა ხნით ჩამოვტედი. დავიდა-ლე. (თავს ხელეში ჩარგავს). იცი რა, ცოტა ნაწუ-ნი ვარ ვაყუებ, პირადადაც მოვასწენ. მამიდის გა-მო დავმცირდი, ვაცეცი, იდიოტი! არ იცოდა, რომ ფული უნდა გვეხსნა გვირგვინისათვის? რა უკავილე-ბია. ქალაღის უკავილები. ამის შესახებ ბიუროში ვვლანარაკე. დედაც ცოტა ქალაღის ფული დავვი-ტოვა. ნიკოლოზ II დროისა. ვაცეცი ვითოც ჩემი მეფობაშია. იდიოტი. როგორ უცქერის ჩემს ურთიე-რთობას მშობლებთან და ბოლოს ბიძაჩემი არ უოფი-ლა იმპერატორის გვარდიის პოლკოვნიკი. ყველა-ფერი თავიდან დავიწყო? ჩემი მწუხარება არავის ეს-მის. შეხედეთ ჩემს ხელებს, ჩემს თითებს!

გ მ ი რ ი. (დღეობ ამოქნარებს) — ნამდვილად პარ-ტიკოლოგიას იწეებს.

გ ლ ე ხ ი. რას იწეებს, პან კურსანტო?

გ მ ი რ ი. უბედობას, ტანჯვისა და წამების შესა-ხებ.

გ ლ ე ხ ი. არ ვიცოდი, რომ ეს სახელი ერქვა... რო-გორ არის... მტერლოო.

გ მ ი რ ი. მარტიკოლოგია, მოწამებობა... გაცივთ, მევ?

გ ლ ე ხ ი. მე ვრონას მეძაბდნენ...

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. ბოლიში, მინდოდა... ბოლიშს ვიზიდ, სად არის აბაზანა, საპირფარეო?

გ მ ი რ ი. ღამის ქოთანს ვხმარებ.

ე უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. (ჩაიცინებს) ვითომ რატომ?

გ მ ი რ ი. კოროფავი ვარ.

გ ლ ე ხ ი. პან კურსანტო, არ შეცვლილბართ, ყო-ველთვის რაღადღებებს იგონებთ.

ე უ რ. ქ ა ლ ი. ბოლიში, მაგრამ უნდა წავიდე. აუ-ცილებელი საქმე მაქვს.

ა ხ ა ლ. კ ა ც ი. ახლა? ზრდილობა მოითხოვს თუ-ნაღ უფროადღებოდ, მაგრამ უნდა მოუსწინო, კაცს, რომელსაც სურს, რომ თავისი მწუხარების შესაბებ გელაპარაკოს.

გ მ ი რ ი. მომრავლდნენ მოსაწყენი ადამიანები. ნათე, ქალიშვილს სურდა მოესმინა რამე საინტერე-სო, რომელსაც თავის მკითხველებს მოუთხრობდა. შემოქმედების ლაბორატორიის საიდუმლოების შე-სახებ უნდოდა მოესმინა, რამელიც ძალანა რთულ პროცესს წარმოადგენს. ძნელი სადევნიალია. ჩე-მი საქმიანობის მამოძრავებელი ძალა იყო უბრა-ლო ადამიანებისადმი სიყვარული. მინდოდა მხარში ამოვტოვოდი, ჩემი აზრი გამედიო. შემეცვლირებინა ისინი, გამეხმენებინა, გამეცოთილშობილებინა. ზან სიცილით, ხანაც ცრემლით. დამძლიათ სიმარტოვე.

გ ლ ე ხ ი. მე კი მეგონა, პან, იქ ასე ფიქრობდი, წაგებდიანთ უბრალო ადამიანები. ენამეცერი, კომპა-ტი იუატი, მაგრამ მშობარა. ნუ გეყუენება, კურსან-ტო. ვიცნობ თქვენზე უარესსაც. რომელიც ხშირად



რადიოთი გამოდის ხოლმე და თანაც რაღაცებს წერს. ადრე თავის გამოსვლებში ეძაწოვს ეკრანობოდა, ახლა — პაპინასკის და იან კიოხის. შიშისაგან კანკალებდა და ამბობდა, რომ იცავს თავის შეხედულებას, წვრილმეშანურ აზრებს. პან კურსანტო, უბრალო ადამიანების შესახებ, ანუ მკითხველთა მასების შესახებ ნუ ვილაპარაკებთ. უბრალონი ჩვე-ნთან უკვე აღარ არიან.

გ მ ი რ ი. გამდლობო, ვრონა, მაგრამ გამიგეთ, რომ დიდი ხანია, უბრალო სახის ადამიანების წრეში ვტრიალებ...

გ ლ ე ხ ი. სასჯელი! სასჯელი!

გ მ ი რ ი. მოდი აქ, ვრონა, ხელი მომეცი!
(ვრონა გმირის საწოლთან მიდის. გმირი ხელზე ჰკოცნის).

ახალ. კ ა ც ი. მათ მიპრძანეს ხელები ხელთათმანში ჩაშეყო, გირაგში ჩაქეყო და გირაგს მოუჭირეს...

გ ლ ე ხ ი. (ხელს უქნევს) — დამედიდებო, მოითმინეთ, არც არ მოგიტყვინია, უნდა მოითმინო, უნდა მოითმინო, უნდა მოგიტყვინო. ის, ვისაც ჩვენს დროში არ მოუტყვინია, მხოლოდ ცხოველია. ვფიქრობ, ისეთმავე, როგორიც კიმ ნოვია, იმანაც მოითმინა... ან მოითმინეს, მხოლოდ ძველად იყო რომ ბელ-ნაგინი და უბედურნი ერთად ცხოვრობდნენ. [ე.ნ. დროში კი უკველამ უნდა მოითმინოს.

გ უ რ ნ ა ლ ი ს ტ ი. ბედნიერი ქვეყანაც ბევრია...

გ ლ ე ხ ი. პანი, გაზეთში ასეთ სისულელეს ვერ ამოიკითხავთ!

(ახალ. კაცი გადის).

გ მ ი რ ი. უკელა სისულელეს, თანამედროვე ადამიანთა უკელა შიშს, მუცლით ვატარებ. იფიქრებდით, რომ ნორმალური ადამიანის მუცელს შეეძლო ამის ატანა? არა, უკუი აეშლებოდა, კერკეგარდის საქმე კი უფრო ადვილი იყო. მაშაშის, მოხუცი კერკეგარდის ბნელი, იუტლანდიელი პიროვნება იყო. დიდა ხნის განმავლობაში ჭოროხეთისადმი შიშს უნერგავდა შვილს. სულელმა მოხუცმა მას ახალგაზრდობა მოუწამლა.

გასაკვირი არაა, რომ მოგვიანებით ახალგაზრდობას სინანულით იგონებდა, რომლითაც არასოდეს არ დამტკარა. შემდეგ კი ჩვენს მოაზროვნეს ვიღაც რეგინა ოლსენმა წირვა გამოუყვანა, მაშინ ვინმე კეთილი ქალიშვილი შეხვედროდა, საქმე ხულ სხვაგვარად აეწყობოდა. ეს არ მოხდებოდა. ჩვენს ფილოსოფოსს მწარედ დასცილობდა, რაღაც „მეკონ-სანტობას“ და „მეტაქერობას“ სწამებდა, რეგინა ოლსენის ხელში ჩაქვდა.

111

გ მ ი რ ი. (ღუმს).

გ ლ ე ხ ი. პან კურსანტო, ვერ მიცანიო?

გ მ ი რ ი. ვერა.

გ ლ ე ხ ი. პარტიზანულ რაზმში ვრონას მესძახდნენ.

გ მ ი რ ი. ადამიანებო, დამასვენეთ, წარსულს ნუ-ღარ გამახსენებთ.

გ ლ ე ხ ი. ხალხზე ხართ გულგამწყურალო?

გ მ ი რ ი. არ ვიცი, არ მინდა ლაპარაკი, აქ, თე-

ატრში რამდენიც გინდა ილაქლაქე.

გ ლ ე ხ ი. პან კურსანტო, თქვენ აღარ გახსოვართ. გ მ ი რ ი. ძველ ამბავს ნუ გაიხსენებთ! გ ლ ე ხ ი. რას იზამ, მამ წავალ. წვეთი არავიც არ გეშოვებათ?

გ მ ი რ ი. კარადაშია. ჰქიპა და ბოთლიც იქ არის.

გ ლ ე ხ ი. (ისხამს ნახევარ ჰქიპს. სვამს. საწოლი-დან შავ ვაშლს აიღებს).

გ მ ი რ ი. ნამებვარი მქონდა, მაგრამ მამაჩემმა შეკამა.

გ ლ ე ხ ი. ვაშლია თუ ქაშუი, ვერ გამოგია. მამა გაუათ?

გ მ ი რ ი. მყავს.

გ ლ ე ხ ი. პან კურსანტო, თანამდებობა გაქვთ? აღმათ დიდი!

გ მ ი რ ი. სახალხო ოპერეტის თეატრის დირექტო-რის მოადგილის მოადგილე ვარ.

გ ლ ე ხ ი. უმცროსო ლიტენანტო, გახსოვთ რო-გორ ეღვრებოდით...

(მღერის. „არ გვეშინია, არ გვეშინია, არ გვეშინია გერმანელებს“)

გ მ ი რ ი. ბოდიში, ვრონა, მაგრამ დრო არა მაქვს. უკვლავური უნდა დავაღაგო, შევაწოწო, შევაჭამო, დასკვნები გამოვიტანო, მოგონებების დრო არ არის.

გ უ რ ნ. ქ ა ლ ი. (იხდის) — დავწვიები, ძალიან და-კრალდე.

(იხდის და წვება. იფარებს საბანს. იმ წუთშივე იძი-ნებს).

გ მ ი რ ი. (დგება. ოთახში გადი-გამოდის) — თქვენ მთხოვეთ, ვრონა, რომ პარიზის ამბები მომე-ტხო. იცი, ვრონა, ძალიან ძნელია რამდენიმე სიტუ-ციით გადმოცემა. ქალაქი დიდია, ღამაში, ზანგებს ელვაგანტურად აცვიათ. შავები არიან, მაგრამ ენა და ხელის გული წითელი აქვთ.

გ ლ ე ხ ი. წავალ ახლა, პან კურსანტო. ჩვენთან უოველგვარი რეკლამულიც დამთავრდა.

გ მ ი რ ი. დიახ, ვრონა, გავიმარკვეთ.

გ ლ ე ხ ი. ეს ქალიშვილი, ღოგინში რომ წევს. ისიც, ასი ზლოტი რომ ისხება, ახალი ადამიანები არიან? სოციალისტები.

გ მ ი რ ი. ისინი კარგად ჩამოსმულეები არიან.

გ ლ ე ხ ი. თქვენ პირდაპირ პასუხს უოველთვის თავს არიდებდით.

გ მ ი რ ი. სწორე გითხრა, არ ვიცი, რა ვქნა, რახან ვცხოვრობთ, უნდა ვითამაშოთ კიდეც. კარტოთეკა უნდა შევადგინო.

(ოთახში შემოდის მოხუცი კაცი, ძველი ფარფლი-ანი ქელი ახურავს, შავი, მაგრამ სუფთა ტანსაცმე-ლი აცვია. გრძელი უღვაშები აქვს).

გ მ ი რ ი. ბიძაჩემო!

ბ ი ძ ა. ჩეხოსლოვაკიაში პილიგრიმად ვიყავი და გზად შემოვიარე. როგორა ხარ?

გ მ ი რ ი. დაქეპი, ბიძია, ფეხები ხომ არ გტკივა? ას კილომეტრს მაინც გაივლიდი, დაქეპი. კარგია რომ მომიწახლეთ. ახლავ ფეხის დასაბან წყალს მოვი-ტან.

(გმირი საწოლის ქვემოდან გამოაცურებს ტაშტს. ჩაასხამს წყალს, წყალი ნამდვილია, ტაშტიც ნამდ-ვილი. კათხა, რომელიც მაგდაზე დგას).

ბიძია ინებეთ, ბიძაჩემო... ახლავ, ბიძაჩემო...

ბ ი ძ ა. გამდლობო, ჩემო ბიჭო.

(ზიმა იხდის შტიბლეტებს, წინდებსა და ფეხებს იბანს, მთელი საღებრის განმავლობაში იბანს ფეხებს).

გ მ ი რ ი. იცი, ბიძა, შენთან წერილი მინდოდა მომეწერა, მაგრამ მიშა მითხრა, ბიძა ავად არისო. ვი ფიქრე, რომ ბიძაჩემი გარდაცვალებამეტი (მოხუცს მხარზე ხელს დაადებს). მისხარია, რამ გუდავ.

ნ ი ძ ა. ბებრეკისაგან რა უნდა გიხაროდეს, რა არის ამაში კარგი?

გ მ ი რ ი. ბიძაჩემი ნამდილია. ფარფლიანი ქუდიც ნამდილი (იღებს ქუდს და მაგიდაზე დებს). უღვაშებიც ნამდილი. გულიც, აზრებიც ნამდილი. მთლიანად ნამდილია ბიძაჩემი. ბიძაჩემს შტიბლეტებიც ნამდილი აცვია. სიტყვებიც ნამდილია და წინდებიც. (გმირი თანდათან გატაცებით ლაპარაკობს).

ბ ი ძ ა. შენ კი, ჩემო ბიჭო?

გ მ ი რ ი. მე? ბიძაჩემი მომისმინე და იქნა თავედ გაკარგო...

(ოთახში მოხუცი მალაროელი შემოდის, მაგიდაზე ლაპასს დგამს.)

გ მ ი რ ი. (მოხუცი მალაროელს შემოსვლით შემოკრთა. მალაროელი ეთიმე ამას ვერ ამჩნევს. გმირი მოუბრუნდება ბიძას და დბნეული ელაპარაკება ძალიან ბევრს, მაგრამ იმაზე კი არა, რაზედაც უნდა ელაპარაკა), დაქეი. ბიძაჩემო, დამავიწყდა შაშო გარპინაიც მაქვს სახლში. ფეხები დაიბანე, ბიძაჩემო. წყალი ბევრია. დაე. ამ ტაშტში ისე იგრძნო თავი, როგორც საყუთარ სახლში. ყველაფერი მომბეზრდა, ეს შენ არ იცი. ბიძაჩემმა არაფერი არ იცის.

მ ო ხ უ ც ი. (მოუბრუნდება ბიძას) — ნუ უბნოთ, ბიძ, მაგ მატუტარას.

ბ ი ძ ა. მოახვეთ. მან ეს დამისახურა. მისმინე ბიჭუნი, წამოწევი, კარგად გამოიძინე, მერე ბევრ რამეში გაეკრევი, დაწევი.

გ მ ი რ ი. (უხმოლ წვება საწოლში. თავზე ბიჭვს წაიხრებს. შეიძლება დაიძინოს კიდევ)

ბ ი ძ ა. მოყევი, აღიანო.

მ ო ხ უ ც ი. მაღ. შენს დიშვილს ქვემოთ შევადი. ეს იყო 1951 წლის ზაფხული. ან 1950 წლის ნემოდება. მან ახალგაზრდა ჩვენთან მოვიდა და ალარ დაწერა, აღწერა სხვადასხვა ფეიერვერკი. ილუმინაცია გახართობები, ფერად-ფერადი კოცონების შადრევნები. კი. ეს ყველაფერი ნამდვილად იყო, იყო ის ფეიერვერკიც. მან ჩვენი მალარი მოინახულა. მალარი ჩვედით. პროფესორების წარმომადგენელი ქალიშვილიც გვალდა. მაშინ ძველ ბოტებს ცვლიდი. მორები ხომ ფოფხვით უნდა გამოეკეთებინა, მოვიდნენ და მკითხებ „როგორ ხარ, ბიძა იანე?“ არაფერი ვუპასუხე. მრუბურუნდი, საჭლოშე მივანიშნე და მოძრაობა გავაგრძელე. იმ ქვეშაშაიმ კი ამას რაღაცაზე დაუწყო ლაპარაკი, ძალიან სწრაფად ლაპარაკობდა, აღბათ შაშო აღაპარაკებდა, ახალგაზრდამ გაიცინა და წამოაძახა „ღმერთო, დავიფარე“. წინ წავდიო.

ბ ი ძ ა. თქვენ თქვით, რომ მან გაიცინა?

მ ო ხ. მაღ. დიახ.

ბ ი ძ ა. რ. ეს უკვე კარგია!

მ ო ხ. მაღ. (ჩბიდან ნაძვის ხის „ბენგალურ ცეცხლს“ იღებს და ანიშებს. ხან ერთ ხელში უყვია, ხან მეორეში. „ბენგალის ცეცხლი“ ბოლომდე იწვის). აღწერა ის, რაც ანათებდა და ბრწყინავდა. ისე, რო-

გორც ბავშვი ან ოთოფუში მოიქცევა. (მოხუცი მალარიელი ბიძას მოუბრუნდება და უჩვენებს მარჯვენა შარვალზე მოჩანს საყრებელი). ამაზე უკეთესი უთქვამს.

ბ ი ძ ა. ნახე, რა ხელები მაქვს. კარგად იცი, როგორც იყო, როგორ უკრავდი ტანს? ხელები არ გისკდებოდა?

მ ო ხ უ ც ი. მაღ. ყველაფერი ქუხდა.

ბ ი ძ ა. (პაპიროსს მიაწვდის მოხუცს) — მოვიწიო?

(მოხუცი უხმოვ გამოართმევს).

მ ო ხ. მაღ. (ხელს ჩაიწნევს) — იძინე... ახალგაზრდები სულელები არიან (გაღიან. ოთახი კარიკული. დივანებიტ შემოღიან სხვადასხვა ადამიანები. შემოღიან ერთი კარიდან. გაღიან მეორე კარიდან. მოღიან სწრაფად, სერიზოზენ, გახვთს კითხულოზენ, უტირავდ ჩანთებზე, ბადეები, ტელჩანთები. იცინიან, რუბად, ხან ლაპარაკობენ. მათ შორის შეიძლება იყენენ ის ადამიანებიც (აუცილებელი არ არის), რომლებიც პიუსში მომწილეობდნენ. მათგან მხოლოდ სამი ჩერდება. შეხანის ქალი, შეხანის მამაკაცი და ახალგაზრდა ყმაწვილი).

ქ ა ლ ი. როგორი თვითდაქრებულობა! სულ ლაპარაკობს და ლაპარაკობს. ღმ უნდა დასარდლი, ხომ უნდა დაამთავრო. მოსმინის დრო ვის აქვს? თითქმის ქვეყანაზე მაგის მეტი არავი იქონ. აუცილებელი საქმეაო, კა ბატონო, მაგრამ ჩემთვის არ არის აუცილებელი.

ყ მ ა წ ე ლ ი. ღაუზბანა.

კ ა ც ი. მაშინ ყველას მოუხდება მოყვეს თავისი თავდასასვლი, ხომ არსებობს ადამიანებისათვის გაყრუვნილი, ცხოვრებისეული მოღოდე.

(ჭერნაისტი ქალი, რომელსაც ამ ხნის განმავლობაში იძინა, საბანს გაღიანის და წამოიჭება ქალი გაღიეგება მის და ჰკიცნის).

ქ ა ლ ი. თავად განსაჩე, საყვარელო, უკრავიანი იაიროლი კიონო. წინ კოეტი, რომელიც მიუბეზვ გადადის. გრძელი ნაყეცებით. ოღენ ფართო ქვედაწილი. ბიუტკალდერი გრძელი, დლიანდავებული საეღოთი და ბაფთით. ქვედაწილი წინ გაწეობილი ურთავს, შემეხედრი ნაყეცებით. მხრების სიგანეზე ნაწიურები. წინ ირიბი. სარქველიანი ჩიხები. შესაყერელი მანეთები და საუელო შესაყრავებით, თეთრი სიკეზიანი. ნაკეი ქვედატანს უკან.

ჭ რ ა. ქ ა ლ ი (დამინავად) საყვარელო, ეს 1954 წლის მოღა.

(იღებს წიგნაკს და რომელიღაც გამეღელ კაცს შეეკითხება) — ცოტა რამ იმის შესაბამ ვეითაპირი, რასაც თქვენ ეთუხულობთ.

(იღონის და გეღუტება ყმაწვილს).

აღბათ, ეს უახლესი პოეზიაა, არა: როგორ თქვა ჩვენმა ღურეაგმა პარხიზო? „ადამიანები, რომლებიც ცხოვრებას ახანევენ, თავად სიბინძურეში ფოფხავენ. მე მანქანა გავიეებით მიყვარსო“.

(მოუხდავად იპას, რომ სცენაზე სიტუაცია დრამატულია, შემოღის სახიზლორა შესეულების შუა ხნის ქალი და გალიხანებით ყვირის) „იაცის, ხელები ქუქუიანი გაქვს, საყვალი და შარვალი გახყირილი. დაქეი მზეზე, თავს ნუ აბურებ ბეზოს, ხელები და სტრიაა გაქვს“.

პოლონურიდან თარგმნა ჯეპალ მელნიძე